

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 47.

- Παιδεία και πτωχεία κατά τους τελευταίους αιώνας. υπό Μανουήλ Ίω. Γεδεών.
- Ίστορικά.— ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΘΩ, υπό Ἀλεξάνδρου Ε. Λαυριώτου.
- Ζωγράφειον τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ, υπό Ὁδ. Ἀνδρεάδου.
- Ῥῶν εἰς τὸν Χρυστάκην Ζωγράφον ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ Ζωγραφίου, υπό Ἀναστασίου Τάγν.
- Τὰ ἄδρα, υπό τῆς δεσποινίδος Κορνελίας Α. Πρεβεζιώτου.
- Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις.—ΜΗΧΑΝΙΚΑ.—Ἡ μεταφορὰ τῶν οἰκιῶν ἐν Ἀμερικῇ.—ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ.—Οἱ παγῶνες τῆς Σουιτςβέργης κατὰ τὸν CHARLES RABOT.—ΧΡΟΝΙΚΑ, υπό Ἡλ. Γ. Βαλδαμάκη.
- Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις, υπό Μ. Ε. Μ.
- Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις, υπό Ν. Φωτιάδου.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΓΡΟΣΙΩΝ 2.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ.

ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ".

Ἐν Κωνσταντινουπόλει	Γρ. 80	Ἐν Κωνσταντινουπόλει	Λ. Τ. 2
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετζ. 5	Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετζ. 16
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ	Φρ. χρ. 25	Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ	Φρ. χρ. 70

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΤΗΝ 1^{ην} ἘΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ ΝΕΟΛΟΓΟΥ, ἐν τῷ Πέραν ὁδῶς Κιουτσούκ Χενδέκ ἀρ. 29, 31. καὶ παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς αὐτοῦ.

Αἱ ἀγγελίαι συμφωνοῦνται ἰδιαιτέρως ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Νεολόγου. Κρίσεις ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων δημοσιεύονται, ἀποστελλομένων τῇ διευθύνσει δύο ἀντιτύπων, ὧν τὸ μὲν προῶρισται τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτῆς, τὸ δὲ τῷ τὴν κρίσιν ποιῶσιν.

ΟΙΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΡΑΠΠΑΠΟΡ ΒΗΝ. Πέραν, Σαχίτζ 'Αγάτς 21. Κατά πᾶσαν Κυριακὴν πωλήσεις ἐπὶ δημοπρασίᾳ. Ἄγορά καὶ φύλαξις ἐπιπλῶν. Προκαταβολαὶ κτλ.	14	27
ΔΙΑΡΗΑΝΕ. Μυροποιεῖον Α' τάξεως. Εἶδη ἀρίστης ποιότητος. Γενικὴ χρῆσις τῆς πούδρας Σάουρας Βερνάρ ὑπὸ τῶν φιλοκάλων κυριῶν. Ἄλεξιάνη χάν, Ἄριθ. 17.	15	28
ΚΟΝΙΑΚ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ Σ. καὶ Η. καὶ Γ. ΜΕΤΑΞΑ. Ἐν Πειραιεῖ. Ἐξ οἴνου γνησίου παλαιόν. Ἄπειρία συστάσεων. Ἀντιπρόσωποι Ἄδελφοὶ Τριανταφυλλόπουλοι.	16	29
ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΑΟΥΣΗ. Λεπτότατον, μεταξωτόν, ὑγιεινόν, ὑπὸ τὸ διακριτικὸν σῆμα Ἄγκύρας. Ἄριστον εἰς τὸ εἶδος του. Ἄποφεύγετε τὰς παραποιήσεις.	17	30
ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ Δ. ΚΟΤΟΥΛΑ. Μ. Ὅδὸς Πέραν, ἔναντι τοῦ Ἑλλ. Προξενείου. Νέον Κατάστημα. Διακόσμησις φιλόκαλος. Ποτὰ καὶ φαγητὰ ἐκλεκτά. Ὑπηρεσία ἀνελλιπής.	18	31
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ν. Τσαούδη Γραφικὴ ὕλη. Χάρτης μουσικῆς, Ἐπισκεπτηρίων, Ἰγνογραφιασικτλ. Τετράδια, ΣΥΝΑΛΛΗΤΙΚΑΙ, ΦΟΡΤΩΤΙΚΑΙ κτλ. Ἐν Γαλατῇ ὁδὸς Παχμουδῆ Ἄριθ. 8. ΤΙΜΑΙ ΛΙΑΝ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ	19	32
ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΥ. Σουλτάν Βαγιαζίτ, Κιοκτσιλέρ-μπασῆ, 99. Τελειόταται μηχαναί, ἐφευρέσεις νέαι. Εὐθηνία, ταχύτης, Ἄπαράμιλλος ἐπιτυχία.	20	33
ΠΡΩΣΧΟΝΑΣ. Ὀρολογιοποιὸς Α' τάξεως καὶ κοσμηματοπώλης. Διορθώσεις ὀρολογίων. Κατασκευὴ, κοσμημάτων. Κομψότης καὶ εὐθηνία. Γαλατῆ, Βοεβόδα, παρὰ τὴν Κρήνην.	21	34
9	22	35
10	23	36
11	24	37
12	25	38
13	26	39

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 47.

ΤΟΜΟΣ Β'.

19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1893.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΠΤΩΧΕΙΑ.

κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας.*

Μαρτυρεῖ δέ μου τὸν λόγον αὐτὴ ἡ ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικὴ Ἀκαδημία, ἥς ὁ σχολάρχης ὁ σοφὸς Θεόφιλος ὁ Κορυθαλλεύς, ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, αὐτοῦ διατάξαντος οὕτως, ἐκαρποῦτο τὰ εἰσοδήματα μιᾶς τῶν ἐν Κοντοσκαλίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησιῶν, ἥς ἱερατικῶς, ὡς κοινῶς λέγομεν, προϊστάμενος ἦν ὁ ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδεῖᾳ πεφημισμένος Εὐγένιος Γιαννούλης ὁ Αἰτωλὸς¹. Ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι τὸ τῆς ἐκκλησίας ταύτης εἰσόδημα ἦν ἀρκούν πρὸς ἀνετον τοῦ Κορυθαλλέως συντήρησιν, ἢ καὶ πρὸς πλουτισμὸν αὐτοῦ, δέον ὑπ' ὅψιν ἵνα λάβῃ ὅτι μετὰ μίαν ἐξηκονταετίαν ὠρίσθη σαφῆς τις διάταξις περὶ τῶν τοῖς διδασκάλοις ἀπονεμομένων χρηματικῶν ἀμοιβῶν, καὶ συμπέρασμα τι συγγενὲς πείθει ὅτι καὶ τότε καὶ κατόπιν ἦσαν αἱ μισθοδοσίαι λιτόταται. Κατὰ τὸ 1691, διγίλλιον πατριαρχικὸν τὰ κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν Ἀκαδημίαν καθορίζον προορίζει πρὸς συντήρησιν τῶν δύο διδασκάλων αὐτῆς τριακόσια πενήκοντα γρόσια λαμβανόμενα, διακόσια ἑβδομήκοντα μὲν ἀπὸ τοῦ ἐμβατοκίου τῆς ἐν Ἐξῶ κιονίῳ ἐκκλησίας, ὀγδοήκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Νικολάου ἐν Ὑψωμαθείσις. Ἐκ τοῦ διγίλλιον μανθάνομεν ἐπίσης ὅτι ὁ μὲν ἀρχιδιδάσκαλος, ὁ τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν μαθημάτων, ἐλάμβανε μισθὸν ἐτήσιον ἐκ γροσίων διακοσίων, ὁ δὲ τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων ἐκ γροσίων ἑκατὸν καὶ πενήκοντα². Λάβετε νῦν ὑπ' ὅψιν, ἀγαπητοί, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖ-

νοὺς τὸ φλωρίον ἐτιμᾶτο δύο καὶ ἡμίσεως γροσίων¹, ὅπως μάθητε ὅτι ὁ μὲν ἀρχιδιδάσκαλος ἐλάμβανε μισθὸν ἐτήσιον ὀγδοήκοντα φλωρία, ἦτοι κατὰ τὴν τρέχουσαν νῦν ἀξίαν 4480 γρόσια ἀργυρᾶ, ὁ δὲ βοηθὸς αὐτοῦ ἐξήκοντα φλωρία μόνον κατ' ἔτος, ἦτοι γρόσια σημερινὰ τρεῖς χιλιάδες τριακόσια ἐξήκοντα· διήλα γὰρ δὴ μνηστῆρον ἐκ 373 γροσίων ὁ πρῶτος, ἐκ 280 δὲ ὁ δεύτερος. Σημειώσατε, κύριοί μου, τοὺς ἀριθμοὺς τούτους, ὅπως συνομολογήσῃτε μοι πάντες ὅτι ἐπὶ ἔτη μακρὰ καὶ μακροὺς αἰῶνας ὑπερτάτην αὐταπαρνησίαν ἐπεδείξαντο πάντες οἰδιδασκαλοὶ τοῦ γένους, ὧν τὴν μνήμην ἔχομεν καθύκον ἵνα γεραίρωμεν οἷα μνήμην ἀγίων ἀνδρῶν. Ἐκ προγενεστέρου διγίλλιον (τοῦ 1661) περὶ τῆς Π. Ἀκαδημίας οὐδὲν ἀπολύτως περὶ πόρων πορίζομεθα. Βεβαίως εἶχον καὶ τινὰς ἐτέρας προσόδους, ἀλλ' ἦσαν αὐταὶ τοσοῦτον ἀσήμαντοι, ὥστε πραγματικῶς ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν ἐκεῖνων τῶν ἀνδρῶν ἐπιβάλλεται πᾶσι τοῖς γινώσκουσι διὰ τίνων δυσχερειῶν διήρχοντο τὸν βίον, διδάσκοντες, ἐμπνέοντες ζωὴν, ἐμφυσῶντες πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως εἰς γενεὰς οὐχὶ μὲν πεπηγυίας τῷ ψύχει τῆς πρὸς τὰ καλὰ διαθέσεως, ὡς ἔγραψεν ὁ Κορυθαλλεύς πρὸς τὸν μακάριον ἱερομάρτυρα Κύριλλον Λούκαριν², ἀλλὰ, τοῦτ' αὐτὸ τὸ ψαλμικόν, διελθούσας διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος ὅπως ἐξαχθῶσιν εἰς ἀναψυχὴν. Ἀνάγκη ἵνα συμπληρωθῶσιν αἱ πληροφορίαι αὐταὶ περὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας σχολείων καὶ περὶ τῶν μισθῶν τῶν χορηγουμένων τοῖς διδασκάλοις, ὅπως μὴδαμῶς ἐκταθῶμεν εἰς ἐξέτασιν τῶν λόγων τῆς πενίας, τῆς παρομαρτούσης τῷ διδασκαλικῷ ἐπαγγέλματι. Ὅταν πεισθῶμεν ὅτι τὰ τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων εἰσοδήματα μέχρι τῶν πρῶ-

1) Βλ. τὰ ἐμὰ Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας· σελ. 120 καὶ 122.

2) Σκ. Βυζαντίου Κωνσταντινουπόλεως τόμ. Γ', σελ. 251.

3) Τύποι ἐπιστολῶν, Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλλέως· ἔκδ. Βενετίας. 1786, σελ. 91.

*) Ἰδε ἀριθ. 46, σελ. 901—904.

1) Ἀναστασίου Γορδίου, βίος Εὐγενίου Ἰωαννουλίου, ἐν Μεσαιων. Βιβλιοθήκῃ Κ. Σάβα, τόμ. Γ', σ. 434.

των ἐτῶν τῆς ἡμετέρας ἑκατονταετηρίδος ταύτης ἦσαν ὀλίγιστα καὶ λιτότατα, συνεπῶς δὲ καὶ αἱ χορηγούμεναι τοῖς διδασκάλοις ἀμοιβαί, περιττὸν ἐξετάζειν διατὶ ἦσαν οἱ τότε διδάσκαλοι πτωχοί. Πολλοὶ τῶν τότε λογίων καὶ διδασκάλων τοῦ γένους ἠγγόνοι τῶν λατινικῶν, οὐδ' ἠδύναντο ἵνα μάθωσι τὸ τοῦ Σαλλουστίου, κἄν τε τὴν ἀνάγκην ἐποιούνητο φιλοτιμίαν, ὅτι *avaritia pecuniae studium habet, quam nemo sapiens concupivit*. Πιθανῶς ἠγάπων, εἰ καὶ οὐκ ἐλάτρευον τὸ χρῆμα, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν εἶχε τὴν *avaritiam*, ἣν τῷ σοφῷ ξένην ἐκήρυττεν ὁ λατίνος ἱστορικός· πῶς ὅμως ἀνταπεκρίνοντο πρὸς τὰς τότε κοινωνικὰς ἀνάγκας;

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἴσως καὶ ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ', ὅτε σχολεῖα παρ' ἡμῖν ὑπῆρχον ὀλίγιστα, τῷ διδασκάλῳ κατ' ἔτος ἦσαν τεταγμένα μικραὶ τινες ἀπολαυαί, ὧν τὸ σύνολον εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν βεβαίως ἀνήρχετο, προσοχῆς ἀνάξιον· καὶ αἱ συνήθειαι μὲν ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἐδίδοντο μικρὰ τινὰ δῶρα, ἀναφέρονται εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν κοινῶν, ὡς ἐλέγοντο, σχολείων, «τῶν ἱερῶν γραμμάτων» οὔτινες ὠνομάσθησαν βραδύτερον παιδαγωγοί, διατηρήσαντες τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν μέχρι πρὸ πεντηκονταετίας, ὡς αὐταὶ αἱ μνήμερες ἡμῶν μιμνήσκονται μαρτυροῦσαι. Κατὰ τὰς συνθηκὰς ταύτας, ἃς ἀναφέρει ἔγγραφόν τι τοῦ 1729, ὁ μαθητὴς ἀρχόμενος διδάσκεισθαι εἶδε τῷ διδασκάλῳ «ἄσπρα ἢ μανδύλια, ἢ ἄλλο τι δῶρον», καθὼς καὶ ὅτε μετέβαιεν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν Πινακιδίων εἰς τὴν Ὀκτώκωνον, ἀπὸ ταύτης εἰς τὸ Ψαλτήριον, ἀπὸ τούτου δ' εἰς ἕτερον μάθημα. Ὁ διδάσκαλος ἐλάμβανε καὶ τὰ λεγόμενα «δευτεριάτικα», ἄσπρα δύο ἢ τρία, ἅτινα καὶ πεντηκοντάκις ἂν δεχθῶμεν διδόμενα κατ' ἔτος, ἀποτελοῦσιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἢ διακόσια ἄσπρα, ἥτοι φιορίνια ἕξ ἄφ' ἑκάστου μαθητοῦ λαμβανόμενα· δεδόσθαι ὅτι εἶχεν ἕκαστος τῶν τοιούτων παιδαγωγῶν εἰκοσι μαθητὰς, ὅτι πάντες ἐχορήγουν τὰ ἕξ φιορίνια, καὶ ὅτι τὸ σύνολον τῶν διδάκτρων ἀνήρχετο εἰς 120 φιορίνια, ἢ 300 φράγκα. Καὶ διὰ τοσούτου ὄγκου πάλιν οὐδαμῶς πλουτίζομεν τὸν διδάσκαλον. Δέον δὲ ἵνα βασιθῶμεν ἐπὶ ὑποθέσεων, διότι ἄλλως οὐδέποτε θέλομεν ἐκτιμῆσαι τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῶν διδασκάλων ἐκείνων τῶν χρόνων. Οὔτε τόσα κἄν ἐλάμβανον! Καὶ ἐν τούτοις τῷ 1729 τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέταξε τὴν παῦσιν καὶ τῆς συνθηκῆς ταύτης, ἀπαγορευθέντων καὶ τῶν δῶρων καὶ τῶν κατὰ δευτέραν διδομένων διδάκτρων, ἠνέχθη δὲ τὴν προσφορὰν οἴνων, ὀπωρῶν καὶ ἄλλων «ἐκ τῶν προχείρων καὶ ἀνευ ἀγορᾶς εὐρισκομένων» παρὰ τοῖς γονεῦσι τῶν διδασκόμενων. Δυπηρὸν ὅμως εἰπεῖν ὅτι μηδεμίαν οἱ οὕτως ὀροθετοῦντες ἔλαβον φροντίδα βελτιώσεως τῆς ἑλικῆς τῶν διδασκάλων θέσεως.

Σχολείων τινῶν εἰσοδήματα τὸ πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐπορίζετο μετὰ δυσκολίας ἐκ διαφόρων πηγῶν, ὡς ἀναμανθάνομεν ἀπὸ σιγγιλίου τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου Ε' τοῦ ἀπὸ Νικαίας διατάττοντος τὰ κατὰ τὴν ἐν Σταυροδρομίῳ κεντρικῆν τῆς ὁμογενοῦς ὀρθοδόξου κοινότητος σχολῆν.

Ἐν διαφόροις διατριβαῖς μόνιμῶς πολλὰκις λόγον ποιούμενος περὶ σχολείων καὶ πολλὰς ταῖς φιλιότορσι

παρεχόμενος πληροφορίας ζητῶ συγγνώμην ὅτι τὸν νυνὶ λόγον ἀποτελέσω βραχύτατον. Ἄρκει ἡμῖν ἡ παράθεσις ἀριθμῶν, ὅπως πεισθῆτε ὅχι ὅτι λίαν ἐλεινοί, ἀσήμαντοι, οὐτιδανοὶ τοῖς διδασκάλοις ἐχορηγοῦντο μισθοί, ἀλλ' ὅτι σχεδὸν οὐδεμίαν ἐλάμβανον οἱ δυνατοὶ τῆς ἡμέρας πρόνοιαν περὶ βελτιώσεως αὐτῶν, περὶ θεραπείας τῆς ἑλικῆς τῶν διδασκάλων τῶν χωρίων καὶ κωμοπόλεων δυσπραγίας. Ἐπειδὴ δὲ ἀρχαιότερον τοῦ 1661 σιγγιλίου ἀγνοῶ εἰ καὶ τοῦτο διωπᾶ τέλεον περὶ πόρων, πᾶσαι δ' αἱ περὶ τῆς οἰκονομικῆς τοῦ Οἴκου μὲν Πατριαρχεῖου καταστάσεως ἐρευνᾶν μου προχωροῦσι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἀπ' αὐτῶν ἀρχομαί. Τῷ 1724 ἢ ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλω σχολῆν τῶν ἐλληνικῶν καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων εἶχε κεφάλαιον 1000 γροσίων, ἔσοδα 150, σχεδὸν ἑξακόσια φράγκα, πρὸς συντήρησιν δύο διδασκάλων. Μικρῷ μετὰ ταῦτα ἡ σχολὴ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Τρικκάλων εἶχε κεφάλαιον ἐκ 500 γροσίων, ἔσοδα δὲ τὸν τόκον αὐτῶν, 50 κατ' ἔτος, ἥτοι φράγκα διακόσια πρὸς μισθοδοσίαν τοῦ διδασκάλου, ὑποχρεωμένου ἵνα μὴ λαμβάνῃ καὶ «δευτεριάτικα», μὴτε δῶρα ἢ μανδύλια. Τῷ 1744 ἡ σχολὴ τῆς Μιτυλήνης εἶχεν ἔσοδα 300 γροσίων, ἐκ δὲ τούτων ἔπρεπε ἵνα λαμβάνῃ μισθὸν ὁ διδάσκαλος, ἵνα διατηρῶνται δὲ ὀκτὼ ἐπιμελεῖς καὶ ἄποροι μαθηταὶ αὐτῆς ἀνὰ τρεῖς παράδες ἕκαστος καθ' ἡμέραν λαμβάνοντες, ἄρα τῷ διδασκάλῳ λείπονται ὡς ἐτήσιον μισθὸν γροσία πιθανῶς ἑκατὸν εἰκοσίν, ἥτοι μὲν τετρακόσια πενήκοντα φράγκα· σημειωμένον δ' ὅτι ἐπιγράψω ἕκαστῷ μαθητῇ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ οὐχὶ χιλίους ἐννεήκοντα πέντε παράδες, ἀλλὰ μόνον ἐννεακοσίους διὰ τριακοσίας ἡμέρας κατ' ἔτος· ἄλλως ἠθελε μείνει τῷ διδασκάλῳ πῶσόν γροσίων 81 ὡς ἐτήσιος μισθός. Τῷ 1763 ἡ σχολὴ τῆς Μονεμβασίας εἶχε κεφάλαιον 2500 γροσίων, ἔσοδα τὸν τόκον τούτου γροσία 250, μισθὸν χορηγοῦσα τῷ διδασκάλῳ 150, δηλαδὴ μὴτε ἑξακόσια φράγκα. Κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ὁ διδάσκαλος τῆς ἐν Ἐξω-κονίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως σχολῆς μετὰ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ ἐλάμβανον κατ' ἔτος 250 γροσία, μὲν ἐννεακόσια φράγκα. Συγχρόνως ἢ ἐν Μιστράῳ τῆς Πελοποννήσου σχολῆν εἶχε κεφάλαιον ἐκ 2000 γροσίων, ἔσοδα δὲ 200, ὧν τὰ τρία τέταρτα δηλ. 133 γροσία, φράγκα πεντακόσια, ὠρίζοντο πρὸς συντήρησιν ἱεροκήρυκος ὄντος ἄρα καὶ διδασκάλου. Τῷ 1768 ὁ διδάσκαλος τῆς σχολῆς Ἐδινε-καπίου εἶχεν ἐτήσιον μισθὸν 100 γροσία, σχεδὸν τριακόσια πενήκοντα φράγκα. Πρὸς τὸ δ' ὅμως ἐξερχόμεθα ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ὀρθοδοξίας; Πλησιάζομεν τῇ πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ, ὑπὲρ ἣν ἴστατο προστάτης τὸ Πατριαρχεῖον. Τῷ 1759, ὅτε τρεῖς συνεδίδασκον Εὐγενίῳ τῷ Βουλγάρῳ κομμοῦντι τὴν ἔδραν ἀρχιδιδασκάλου, εἶχεν αὐτὴ κεφάλαιον ἐλάχιστον, οὐδ' ὁ τόκος μῆνε εἰς δύο χιλιάδας φράγκων ἐξικνούμενος εἶδει ἵνα χορηγῆται τέσσαρσιν ὡς μισθός· ἥτοι τῷ Εὐγενίῳ, τῷ Δωροθέῳ Λεσβίῳ, τῷ Ἀνανίᾳ Ἀντιπαρίῳ καὶ τῷ Νικολάῳ Κριτίᾳ, οἵτινες καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐσιτίζοντο παρὰ τῷ πατριάρχῳ γλιόχρως ἠμείνοντο κἄν τε δεχθῶμεν οὐχὶ τέσσαρας, ἀλλὰ τρεῖς τοὺς τότε διδασκάλους.

Κατὰ τὸ 1780 ὁ διδάσκαλος τῆς σχολῆς Ἐγρίκαπι ἐλάμβανε μηνιαῖον μισθὸν γροσίων 10 μὴτε τριάκον-

τα δηλαδὴ φράγκων· εἶχε δ' ἡ συνοικία καὶ τινα διδασκάλισσαν, εἶδος νηπιαγωγῶ ἴσως, τίς οἶδε διατίνος εὐτελοῦς μισθοῦ ἀμειβομένην. Κατὰ τὸ ἔτος 1771, ἐν διαστήματι δέκα καὶ τριῶν μηνῶν, ὁ διδάσκαλος «τῶν κοινῶν γραμμάτων» τῆς σχολῆς τοῦ Μεγάλου Ρεύματος Ἀμβρόσιος ἱερομόναχος ἔλαβεν 86 γροσία καὶ 80 ἄσπρα, ἥτοι 6 γροσία καὶ 80 ἄσπρα κατὰ μῆνα! σχεδὸν εἰκοσι φράγκα τῆς σήμερον. Ἡ σχολὴ τῆς κοινότητος ταύτης ἔδιδε κατὰ τὰ ἔτη 1799—1800 μισθὸν ἐτήσιον διδασκάλου καὶ ὑποδιδασκάλου 779 γροσία καὶ 18 ἄσπρα, δηλαδὴ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ τῆς σήμερον μόνις 1200 φράγκα! καὶ ἴσως ἦσαν οἱ διδάσκαλοι τρεῖς· διότι τῷ 1801—1802 εἰς δέκα τρεῖς μῆνας ὁ διδάσκαλος τῆς δημοτικῆς σχολῆς ἔλαβε μισθὸν ἐν ὄλῳ 193 γροσία, τῆς δὲ τῶν ἐλληνικῶν ὁ πρῶτος διδάσκαλος καὶ ὁ δεύτερος ὁμοῦ 1614. Τῷ 1818 ὁ τῶν ἐλληνικῶν εἶχε μισθὸν 100 γροσίων, δηλαδὴ μόνις ἰσαριθμῶν φράγκων· ὁ βοηθός αὐτοῦ 25· ὁ τῆς δημοτικῆς σχολῆς 40. Ἐν τούτοις ἡ συνοικία Ξυλοπόρτης ἐχορήγει συγχρόνως τῷ μὲν τῶν κοινῶν γραμμάτων, ὄντι καὶ ἱερῷ τοῦ ναοῦ, 15 γροσία μηνιαῖον μισθόν, εἰς δὲ τὴν «δασκάλισσαν Ἐλέγκω» 5! γροσία. Τοῦ πολλοῦ Νικολάου Λογάδου διευθύνοντος τὴν ξηροκρήνειον Ἀκαδημίαν ὁ μηνιαῖος μισθός ἦν 250 γροσία, τοῦ δὲ διαπρεποῦς ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ Σαμουὴλ πρόων Μεσημβρίας τοῦ Κυπρίου μόνις 300, καὶ τοῦτο μικρῷ πρὸ τοῦ 1850. Τῶν μισθῶν ἡ ἀθλιότης ἦν γενικῆ. Τῷ 1814—1817 ἐν διαστήματι τριετίας ἡ σχολὴ τῆς συνοικίας Ἐδινεκαπι ἐχορήγησε τῷ μὲν διδασκάλῳ τῶν ἐλληνικῶν γροσία 1828 (κατὰ μῆνα 50 γροσία=φράγκα καὶ 31 παράδες) τῷ δὲ τῶν κοινῶν 1036 (μὴτε 29 γροσία!) Καὶ ὅμως τῷ 1850 ὅτε αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 24000 γροσίων περίπου, ὁ μὲν διδάσκαλος τῶν ἐλληνικῶν ἔλαβεν εἰς δέκα τρεῖς μῆνας 4550 γροσία, ὁ δὲ τῶν κοινῶν 3110. Περιέργως δὲ καὶ ἐπίσημα πατριαρχικὰ γράμματα δικαιολογοῦσι τὴν τῶν μισθῶν γλιόχρτητα, ἐνῶ περὶ διδασκάλων μουσικῆς σχολῆς ἐφαίνοντο αἱ διατάξεις γενναϊότεραί πως, ὡς δεικνύουσι τὰ ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ γράμματα.

Καὶ ἡ κατόπιν ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἡ μακροτέρα πολλῶν ἀριθμῶν παράταξις εἰς τὸ αὐτὸ πάλιν ἠθελεν ὀδηγήσει ἡμᾶς συμπέρασμα. Παραλείπω τὸ μισθολόγιον ἀνωτέρων διδασκάλων, ἱεροκήρυκων, ἱεροψαλτῶν. Κατ' ἀρχὰς ἔτι τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀντιμισθίας, ὁ μισθός τοῦ διδασκάλου «τῶν κοινῶν γραμμάτων» μόνις ἀνέρχεται εἰς διακόσια πενήκοντα γροσία τῆς σήμερον. Ἐξαιρέσειν ἀπετέλεσεν ὁ μισθός, ὃν Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις ἐλάμβανε περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐν Ἀγίῳ Ὁρει, δηλαδὴ χιλίων γροσίων, διδασκῶν ἐν τῇ Ἀθωνιάδι Ἀκαδημίᾳ τὰ μαθηματικά, τὰ φιλοσοφικὰ καὶ τὴν θεολογίαν, καὶ τομῆσας ἵνα εἰσαγάγῃ καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς λατινικῆς. Οἱ δημοδιδάσκαλοι μόνις ἕξων ἔχομεν παραδείγματα μακροῦν πράγματι διδασκάλων, ἀναλαβόντων διδασκαλίαν μαθημάτων δωρεάν! Μηδεμίαν λοιπὸν ἀμοιβὴν λαμβάνοντες πῶς ἠδύναντο ἵνα σχηματίσωσι περιουσίαν, ἵνα παρασκευάσωσιν ἑκάστος εἰς ἑαυτὸν μέλλον ὄχι εὐδαίμον, ἀλλ' ὁ-

πωσδήποτε ἐπιτρέπον τὴν κατὰ τὸ γῆρας ἀνάπαυσιν ἀπὸ μακροῦ καμᾶτου; Τοῖς διδασκάλοις τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας τὸ Πατριαρχεῖον ἐπηγγέλλετο προβιδιασμούς εἴπερ ἦσαν ἐν τῷ ἱερῷ κλήρῳ καταταγμένοι, τοὺς δὲ λαϊκοὺς προσελάμβανον ὡς ἰδίους διδασκάλους ἢ γραμματεῖς ἐνίοτε καὶ ἀντιπροσώπους αὐτῶν οἱ τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας ἠγεμόνες· ἀλλ' ἐλέγοντο καὶ ἦσαν οὗτοι σχολῆς μεγάλης διδασκαλοὶ, καὶ μεγάλαι σχετικῶς ἀπεδίδοντο τούτοις αἰτιμαὶ καὶ τὰ τῶν μόχθων ἔπαθλα. Οἱ δὲ δυστυχεῖς διδάσκαλοι τῶν κωμοπόλεων καὶ χωρίων, οἱ «παιδαγωγοί», οἱ «τῶν ἱερῶν γραμμάτων» ἐστεροῦντο κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς εὐτυχίας ταύτης.

Ὁμολογῶ ὅτι ἐν γένει περὶ τῆς τύχης αὐτῶν οὐδέποτε ἐμερίμνησεν ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, συνεπῶς δ' οὔτε κοινότης τις. Οὔτε μικρὸν εὐπρεπὲς οἰκῆμα ἐκέκτητο ὁ δυστυχῆς διδάσκαλος· ὁ δὲ πρόκριτος ἠγγόει ὅτι τὸ παμπάλαιον οἰκοδόμημα τῆς σχολῆς ἦν κίνδυνος ἀπειλῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ σὺν τῷ διδασκάλῳ. Μῆτε αἱ προέχουσαι καὶ προκαθήμεναι τῶν λοιπῶν κοινότητες ἐσκέψαντο τι τοιοῦτο. Πρὸ τριακοσίων ἐτῶν καὶ πλέον ἢ παρὰ τὸ πατριαρχεῖον, ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Παμμακαριστοῦ, σχολὴ τῶν ἐλληνικῶν ἐλειτούργει ὑπὸ τὸν διδάσκαλον Μανουὴλ τὸν Μαλαξὸν ἐντὸς οἰκίας ἀθλίας καὶ μικρᾶς· πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος οἱ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἐκινδύνευον περὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν καὶ σχεδὸν ἠγοῦντο ἵνα μεταβῶσιν ἐν τῇ τῆς σχολῆς οἰκοδομῇ «μικέτι θοορεῖν, λέγοντες, τὴν εἰσοδὸν τοῦ φροντιστηρίου ὁσονούπω πρὸς πτωσὶν ὠδίνοντες». Ἄλλ' οἷας ὑψίστατο κακουχίας ὁ πολὺς Νεόφυτος ὁ Καστοκαλυβίτης ἐν Ἀγίῳ Ὁρει διδασκῶν καὶ ἀναγκαζόμενος ὁ ἀλήστου μνήμης συγγραφεὺς καὶ διδάσκαλος ἐκεῖνος ἵνα μὲν, ἐν ὧρα χειμῶνος «ἐν οἰκῆματι πάντη πρὸς παραχειμασίαν ἀνευθέτω, δίκην κοχλίου καθ' ἑαυτὸν συστρεφόμενος, ἐνειλούμενος πρὸς τὸ νυκτερινὸν ψῦχος καὶ πρὸς τὸ ἐπισυμβαῖνον ἀνεμόβροχον!» διὰ θυρίδων πάντη ἀναπεπταμένων ἀνεμόβροχιζόμενος! ὡς γράφει. Εἰ δὲ Κωνσταντινουπόλις καὶ Ἀγιον Ὁρος ἐστέγαζον φιλομαθεῖς μαθητὰς καὶ διδασκάλους ἐπισήμους ἐντὸς παλαιῶν οἰκῶν καλαμοσκεπῶν, τινὰς οἰκοδομὰς ἄρα γε τοῖς διδασκάλοις αὐτῶν ἐχορήγουν πτωχαὶ κοινότητες καὶ κωμοπόλεις; Ὑπὸ τοιαύτας ἀχυροφράκτους καλύβας οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εἰργάζοντο μετὰ ζήλου μὲν, ἐν γνώσει δὲ τῆς ἀναμενούσης αὐτοὺς τύχης, ἥτις τοῖς πλεῖστοις μὲν ὑπέφαιεν ἑαυτὴν δυσμενῆ, θλιβεράν δὲ εἰς τινὰς. Καὶ ἄριστος ὁ Δαπόντες ἀναφέρει ὅτι Ἰάκωβος Μάνας ὁ Ἀργεῖος, ἀρχιδιδάσκαλος καὶ αὐτὸς τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, ἀπώλεσε κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς ἔτη τὴν ὄρασιν, ὁ δὲ ἐκ τῶν διδασκάλων αὐτῆς Δασκαλάκης, μικρῷ τοῦ Ἰακώβου μεταγενέστερος, διήγαγε τὸ ἔσχατον τοῦ βίου ὁ ταλαιπωρῆς παρὰ φρονῶν. Ἐν τούτοις ἀριθμοῦμεν καὶ ἑτέρους ἐν τέλει τοῦ βίου παράφρονες, ἐπαίτας, μετὰ μακρῶν ἐργασιῶν· οὗτοι δὲ ἦσαν οὐχὶ διδάσκαλοι μόνον, ἀλλ' ἄνδρες ἀσχολούμενοι εἰς τὰ γράμματα.

Ὑπὲρ τῶν πηρωθέντων τὰς ὄψεις ἢ τὸν νοῦν, ὑπὲρ τῶν ἐπαιτούτων τὸν ἐπιούσιον ἕνεκα σωματικῆς ἀνικανότητος τὸ γένος διατηροῦν ἐνιαχοῦ φι-

λανθρωπικά καθιδρύματα περιττόν εθεώρει 'να μεριμνήσῃ εἰδικῶς περὶ διδασκάλων καὶ λογίων, ἐκεῖ καὶ τούτους ἀφίνοι' 'να καθίζανωσι μετὰ τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς ὑποστάθης. Πρόνοιά τις περὶ καθιερώσεως ἐπαρκῶν μισθοδοσιῶν ἀναφέρεται μόλις μετὰ τὸ 1830. Διὰ σοβαρῶν ἐγκυκλίων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἐπιβάλλονται τοῖς διδασκάλοις (τοῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν πατριαρχικὸν θρόνον) ὑποχρεώσεις, ὀρίζονται καθήκοντα πολλὰ τῆ τάξει τῶν ἀνθρώπων, ὅτινες πλέον πάσης ἄλλης ἐπαγγελίας ἐν τῇ κοινῇ καὶ τάξεως ἐπετέλεσαν τὸ καθῆκον αὐτῶν: περὶ δὲ ἐπαρκοῦς ἀμοιβῆς τῶν κοπιῶντων, περὶ καθορισμοῦ μισθοδοσιῶν ἀνεκτῶν, περὶ χωρισμοῦ δύο καὶ τριῶν ἐπαγγελμάτων ἠνωμένων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ διδασκάλου, οἷον παιδαγωγοῦ καὶ ψάλτου καὶ ἅμα ἱατροῦ¹—πτυχιούχου— σκέψις οὐδεμία. Ἀνάγνωτε τὴν ἐγκύκλιον τοῦ μακαρίου Γρηγορίου Σ' τοῦ ἀπὸ Σερρών, τῷ 1836· ἀναφέρει ὅτι «διδάσκαλοι διεφθαρμένοι καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὰ ἦθη, βιβλία πλήρη αἰρέσεων κλπ. . . . καταπληγώνουσι τὴν ψυχὴν μας»· συνίστησι Κεντρικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, εἰς ἣν ἀνατίθῃσι καὶ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῶν σχολείων, ἐπιβάλλει τὴν ἐποπτεῖαν ταύτην εἰς τὸν ἱεροκήρυκα Εὐσέβιον τὸν Πανῶν· διατάττει τὴν καταδίξιον τῶν διεφθαρμένων διδασκάλων, ὧν πολλοὺς ὁ ἀειμνήστως ἀνὴρ, ὁ τελευτῶν οὗτος ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐστηροτάτου περὶ τὰ τοιαῦτα βυζαντινισμοῦ, ἠνάγκαζε 'ν' ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τοῦ ἡμῶνος τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ὅπως ἀναθεματίζωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν καίρειον τερθρείαν· καὶ μόνη φροντίς, ἣν εὐδοκεῖ 'να λάβῃ περὶ διδασκάλων δοκίμων καὶ τὸ καθῆκον ἐκπληρούντων ἐστὶν ὅτι καθορίζει «οὐδεὶς τῶν ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐνορίαις ἐφόρων νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξώσῃ διδάσκαλόν τινα ἄνευ τῆς γνώμης, εἰδήσεως, καὶ ἀδείας τοῦ ἐξονομασθέντος γενικοῦ ἐφόρου». Πολλὰ ἐπιστολαὶ τοῦ Γρηγορίου Σ' τέως ἐν χειρογράφοις κείμεναι καὶ πρὸς πολλοὺς ἀρχιερεῖς ἀποτεινόμεναι διατάττουσι τὴν παῦσιν, τὴν ἀποβολήν, τὸν ἐξοστρακισμόν διδασκάλων διεφθαρμένων, ἥτοι καταγγελλομένων ὅτι φρονοῦσι τὰ τοῦ Θεοφίλου Καίρη· τίς ὅμως ἀπόφασις αὐτοῦ καὶ τίς ἐγκύκλιος ὀρίζει τίς μὲν ἢ τῶν εὐσεβῶν καὶ δοκίμων διδασκάλων ἀμοιβή, τίς δὲ μέριμνα ληφθήσεται περὶ τῆς ἀναπαύσεως αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἡλικίας, καθ' ὃν ἀνίκανοι ἤθελον ἀποβῆ πρὸς διδασκαλίαν;

Ἐκτοτε παρέρχεται μία δεκαετία. Ἀνθίμος ΣΤ' ὁ Κουταλινὸς συντάττει Κανονισμοὺς, Ἐγκυκλίους, διατάξεις περὶ σχολείων ἀλληλοδιδασκτικῶν καὶ ἐλληνικῶν, ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ αὐξήσει τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, καὶ συνίστησι τὴν καταδίξιον τῶν ὑπὸ βιβλικῶν Ἐταιριῶν ἐκδιδομένων· τὸ Πατριαρχεῖον καταδικάζει μετὰ πατρικοῦ ἄλλοις τὴν ἀμέλειαν τῶν διδασκάλων ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καλλιγραφίας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν, ἥς ἔνεκα «συμβαίνει 'νὰ ἀνέρχωνται εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα οἱ ἐλληνόπαιδες, καὶ 'νὰ μὴ γνωρίζωσι 'νὰ ἀναγινώσκωσι τῶν Ἑλλήνων τὰ γράμματα»—χωρὶς 'να δυναθῇ 'να προῖδῃ ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐγκυκλίου

1) Ὁ τοιοῦτος συνδυασμὸς ἀναξίη νῦν ἐν Πύργῳ τῆς μητροπόλεως Δέρκων, πρὸς εὐκλείαν τῆς συγχρόνου γενεᾶς!

καὶ σήμερον ἠδύνατο 'να μετατυπῶθῃ—Καὶ τῶν μὲν καλῶν ἐκείνων διατάξεων, καὶ τῶν νοθεσιῶν τοῦ Γρηγορίου, καὶ τοῦ ἔργου τῶν παλαιότερων πατριαρχῶν ἐν τῇ συντάξει τῶν θεσμῶν τῆς παρ' ἡμῖν παιδεύσεως ἄλλοτε γενήσεται μακρὰ μνεῖα· περὶ δὲ μισθῶν καὶ συντάξεων διδασκάλων ἐγγραφάντων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ οὔτε παρ' Ἀνθίμῳ φροντίς, οὔτε μέχρι τοῦ νῦν· εἰ δὲ τὸ ἴγ' ἄρθρον τοῦ τότε Κανονισμοῦ ὀρίζει ὅτι «οἱ μισθοὶ τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν θέλουν προσδιορισθῆ, καθ' ὅσον τὰ εἰσοδήματα τῶν συνοικιῶν ἐπιτρέπουσι τοῦτο, ἀξίως τῶν γνώσεων καὶ τῆς φιλοπονίας τῶν», ἡ διάταξις ἐστὶ τοσοῦτον ἐλαστικὴ, ὥστε ἡ νίκη, ἣν ἤρασαν οἱ ἀτυχεῖς διδάσκαλοι μετὰ τετρακοσιετῆ ταλαιπωρίαν ἐστὶν ἀλθῶς καδυμία, καθ' ὅσον αἱ γνώσεις καὶ ἡ φιλοπονία αὐτῶν ἠδύνατο 'να περιπέσωσιν εἰς τὴν διακρίσιν ἐφόρων μὴ δυναμένων ἐκτιμῆσαι ταύτας, ἢ 'να γέωνται γείτονες ταμείου σχολικοῦ πενιχροῦ· τοῦτ' αὐτὸ λέγω καὶ περὶ τοῦ 18' ἄρθρου τοῦ ἐπιβάλλοντος τὴν τακτικὴν ἐν τέλει τοῦ μνησθῆ ἀποδοσὶν τοῦ μισθοῦ. Δυστυχῶς ὅμως αἱ τοιαῦτα διατάξεις οὐ φαινόνται ἐν τῷ Κανονισμῷ τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, ὅστις ἐπιβάλλει καθήκοντα τῷ διδασκάλῳ μόνον, οὐχὶ δὲ δικαιώματα. Πολλοὶ Κώδικες ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου ζοφεράν παριστῶσι τὴν ὑλικὴν θέσιν τῶν διδασκάλων, ἰδίᾳ τῶν λεγομένων παιδαγωγῶν. Ἡ μελέτη, ἡ ἀπλῆ τῶν σελίδων αὐτῶν ἀναδίφησις δεικνύει κατὰ τὸ πλεῖστον, ἂν ἐπιτρέπηται ἡ λέξις, ὅτι τὸν τοιοῦτον διδάσκαλον, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ τοὺς τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, μόλις ἐσιτίζομεν, χορηγοῦντες τοσοῦτον χρῆμα μόνον, ὅσον αὐτοὺς ἀποζῆν. Ἐντεῦθεν, περίσσευμα μὲν οὐδαμῶς οὐδέποτε καταλιμπάνει ὁ τόσον γλιόχρως σιτιζόμενος, ἐν δὲ κρίσιμοις ὥραις τοῦ βίου καὶ πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τὰς χεῖρας ἐκτείνων οὐκ ἔχει τὸν βοηθοῦντα.

Βεβαίως ὑπῆρξαν διδάσκαλοι τοῦ γένους ἐπιφανεῖς ἐν παρελθούσῳ χρόνῳ εὐνοηθέντες ὑπὸ προσώπων ἰσχυρῶν, ἀλλάξαντες στάδιον δράσεως, ἀντιπρόσωποι, γραμματεῖς, ἀνώτεροι λειτουργοὶ ἡγεμόνων καὶ πατριαρχῶν γενόμενοι, ἢ καταταχθέντες εἰς τὸν κλῆρον καὶ κοσμήσαντες σπουδαίους μητροπολιτικούς θρόνους. Σέβομαι τὸν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων πρὸς τοὺς διδασκάλους ἐπιδεικνυόμενον κατὰ τὰς ὥρας τῆς εὐτυχίας σεβασμόν, τὴν ἐκτίμησιν, ἣν ἔτρεφον πρὸς φίλους διδασκάλους ὡς ἐν ἐπιστολαῖς αὐτῶν πρὸς ἐκείνους φαίνεται· ἀλλ' ἐκτίμησις πρὸς τὸν Σεβαστὸν Κυμινῆτην, πρὸς τὸν Ἰακώβον ἢ τὸν Σπαντωνῆν, πρὸς πάντας ἐπὶ τέλους τοὺς διδασκάλους ἐστὶ τις δι' ἐμὲ τιμὴ κολοβή, τιμὴ λαγαρά, τιμὴ μείουρος, οἰκοδομὴ τερπνὴ χωρὶς στέγης. Οὐδὲ προσέχω ποσῶς εἰς τὴν φροντίδα τῆς κεντρικῆς ἀρχῆς πρὸς προπαρασκευὴν μέλλοντος ἀνεκτοῦ, καὶ οὐχὶ εὐμαροῦς διὰ τὸν διδάσκαλον, οὔτε δύναται τις εὐσυνειδήτως 'να μεμψῆθῇ τῆς παρελθούσης γενεᾶς ὡς μὴ τοῦτο σκεψάμενης, ὅποταν ἡμεῖς αὐτοὶ σήμερον οὐ σκεπτόμεθα. Προσέχω μόνον εἰς τὸ παρόν, τὸ δὲ παρόν, εἴπερ εἰσφέρει μισθὸν ἐπαρκῆ τῷ διδασκόντι, ἐστὶ κεφάλαιον, ἀρκούν ὅπως ἔχη μετὰ πολὺν ἢ βραχύν χρόνον οὗτος τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Καὶ ὅμως, λυπηρὸν εἰπεῖν, οὐδεὶς σκεπτεται, καθὼς οὐτ' ἐ-

σκέπτοτο περὶ τοῦ παρόντος τούτου. Μὴ πιστεύετε ποτε ὅτι διηγώμεν ἐν πενία τὸ σύνολον τοῦ ἔθνους· εἰδήσεις τινες ὅδε κακεῖσε διεσκορπισμέναι, νυνᾶθροίζόμεναι ποτε ἤθελον ἀποδείξει ὅτι χρῆμα παρ' ἡμῖν ὑπῆρχεν ἀρκετόν, ὅτι κοσμημάτων καὶ ἀμυφίων βαρυτιμῶν ἢ ὑπαρχῆς ἀποδεικνύσι πλοῦτον πολύν, ὅτι διαρκῶς οἱ ἡμέτεροι πατέρες ἠθροίζον καὶ κατέστρεφον, εἶχον ἐν χερσὶ καὶ μετ' οὐ πολὺ ληψὴ καὶ βορρᾶς εἰσφέρων χεῖμῶνα βαρύτερον ἀπενάρκου τοὺς ἀνθρώπους τούτους, οἵτινες ὅμως ἠδύνατο κατὰ τὸ διαγεγῶν ἔαρ 'να φροντίσωσι καὶ περὶ παιδεύτων, ἐν ᾧ τοσοῦτον ἐφρόντιζον περὶ παιδείας.

Εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω. Ἀρετῆς ἄθλα δέον μέγιστα 'να θεθῶσι καὶ πανταχοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ κυρίως, ὅπως καὶ ἄνδρες ἀριστοὶ πολιτεύωσιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἄθλα, εἴπερ ἐφάνη πού τι παρ' ἡμῖν, ἐφάνη σπανιότερον καὶ τοῦ κομήτου τοῦ Δονάτου. Χορηγίσατε τὰ ἄθλα ταῦτα. Συντάχθητε περὶ τὸ κέντρον, ὅπως ἡ κοινὴ συνεργία βελτιώσῃ τὸ μέλλον ἐκάστου διδασκάλου· ἀλλὰ μηδέποτε ἐπιλανθάνησθε, ἀγαπητοί, ὅτι καὶ πάντες ὑμεῖς ὑπέχετε τὴν εὐθύνην τῆς κακοδαμονίας, ἥς τὸ φῶσμα ὅσον φοβεῖται ὁ διδάσκαλος τοσοῦτον ἀδυνατεῖ 'να ἐξουδετερώσῃ. Μὴ εἰς κρίμα μοι γένοιτο ἡ μεμψιμοιρία, ἡ μομφή, ἂν θέλητε 'να χαρακτηρίσητε τοιαύτην. Τὸ Α' ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀδελφότητος ὀρίζει σκοπὸν «τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν ὑλικὴν ὑποστήριξιν διδασκάλων ἕνεκα γήρατος ἢ ἄλλης ἀπροσπίτου αἰτίας ἐν διαθεσιμότητι διατελούντων καὶ ἀναξιοπαθούντων»· πόσοι δ' ἄρ' ἄρα γε προσήλθον εἰς ὑλικὴν ὑποστήριξιν τῆς Ἀδελφότητος καὶ πόσα κεφάλαια διατίθῃσι τὸ Ταμεῖον ἡμῶν πρὸς τὸν ἅγιον τοῦτον, ὃν προτίθεσθε, σκοπὸν; Καὶ πόσοι τῶν διῆθεν ἐργαζομένων εἰργάσθησαν ὄντως; Καὶ μετὰ τὴν ἀπροθυμίαν ταύτην αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν ἐχόντων πρὸ παντὸς ἑτέρου συμφέροντος εἰς εὐδωσὶν τῆς Ἀδελφότητος, φαίνομαι βέβαια λίαν αὐστηρὸς ζητῶν εἰς παρελθόντας χρόνους ὅ,τι τῶν φώτων ὁ αἰὼν οὐδαμῶς ἐπέτελεσθε παρ' ἡμῖν ἕως σήμερον. Φρονῶ ὅτι εἴπερ ὑπῆρχεν ἐν ἐκείνοις τῆς χρόνους Ἀδελφότητος τοιαύτη ἠδύνατο 'να ἐπιτευχθῆ τι καλὸν ἀποτελέσμα· ἀλλὰ καὶ νῦν ἀρκεῖ τὸ στυγνὸν φῶσμα τοῦ μέλλοντος 'να ἐπιβάλῃ πᾶσιν ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἀδελφότητος ταύτης στοργήν, ἵνα μὴ μετὰ πολλὰ ἔτη διάδοχος τις τοῦ ἡμετέρου ἔργου κακίῃ ἀπὸ βήματος ὁμοίου ἐν ἐορτῇ γραμμάτων τὴν παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν ζήλου καὶ προθυμίας πρὸς ὑποστήριξιν καλοῦ σκοποῦ, κατὰ τοῦτο διαφέρων ἐμοῦ, ὅτι ἐγὼ μὲν λαλῶ τὰς εἰδήσεις ἀρμόμενος ἐξ ἐποχῆς σκοτεινῆς, ὡς συνήθως καλοῦσιν αὐτήν, ἐκεῖνος δὲ λαλήσει περὶ ἐποχῆς φωτός. Ἐῤομαι 'να μὴ μεμψῆθῇ καὶ ἐκεῖνος ἡμῶν, μήτε 'να μνηθῆ ἐμὲ, τὸν νομίζοντα ὅτι ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῆς δῆθεν οὐ φωτεινῆς οὐκ αἰσθάνομαι 'να χρῆσιμοποιηθῆ πρὸς φωτισμὸν ἡμῶν ἐν τῷ ἀπλέτῳ φωτί, ἐν ᾧ νῦν διαβιοῦμεν.

Ἐκ τοῦ Α' μέρους τῆς διατριβῆς, σελ. 902, στίχῳ 21, ἐξεργήθη τὸ παρὰ πόδας τεμάχιον:

Τὸ κατὰ τὴν πατριὸν σύνθημα ἐξακριβοῦ Ἰωάννης Λαυρέντιος ὁ Λυδὸς ἐν τῷ «περὶ ἀρχῶν τῆς

ρωμαίων πολιτείας» συγγράμματι, (ἐκδοσις Καρόλου Βενεδίκτου Hase, Παρίσιοι, 1812, σελ. 194, 196, 198—200).

Ὁ Λυδὸς ἦλθεν ἐκ Φιλαδελφείας εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς σπουδὴν· ἠκροάσατο τοῦ Ἀγαπίου, μαθητοῦ τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου, δηλ. τῆς ἀριστοτελικῆς καὶ τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας (περὶ τοῦ Ἀγαπίου Χριστόδωρος ὁ ποιητὴς ἐν τῇ περὶ τῶν ἀκροατῶν τοῦ μεγάλου Πρόκλου Ἰμωνοβίβλῳ φησὶν οὕτως

Ἀγάπιος πύματος μὲν, ἀτὰρ πρότιτος ἀπάντων).

Τότε Ζωτικὸς ὁ Φιλαδελφεὺς ἦν ἐπαρχὸς τῶν πραιτωρίων ἐπὶ τοῦ Θρακῆς Ἀναστασίου, οὗτος δὲ συνηρίθμησεν αὐτὸν ἐν τοῖς ταχυγράφοις τῆς ἀρχῆς, ἐν οἷς ἦν κατατεταγμένος ὁ τοῦ Λυδοῦ ἐξάδελφος Ἀμμιανός· λέγει δ' ὁ Λυδὸς ὅτι πάντες οἱ βοηθοῦντες τῷ ἐπάρχῳ ἔλαμπον ἐπὶ παιδείᾳ. Ἀναστάσιος ὁ Θραξ μαθὼν τὴν περὶ τοὺς λόγους καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἀκάματον ἀσχολίαν τοῦ Λυδοῦ «πρῶτον μὲν ἐγκώμιον εἶπεῖν με (λέγει) πρὸς αὐτὸν κατηξίωσε. . . οὐ γενομένου, καὶ συγγράψαι με τὸν πρὸς Πέρσας αἰσίμως αὐτῷ χειρισθέντα πόλεμον παρεκελεύσατο»—Γράφων δὲ πρὸς τὸν ἐπαρχὸν ὁ βασιλεὺς τοιοῦτοις ἐχρήσατο ῥήμασιν· «Ἰωάννη τῷ λογιωτάτῳ πολλὴν μὲν σύνοιμην τὴν ἐν λόγοις παιδείαν, τὴν τε ἐν γραμματικοῖς ἀκρίθειαν, τὴν τε ἐν ποιητικοῖς χάριν, καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ πολυμάθειαν, καὶ ὅπως τὴν ρωμαίων φωνὴν τοῖς ἑαυτοῦ πόνοις ἀπέδειξε σεμνότεραν· καίτοι τῆς στρατείας αὐτῷ τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς οἷς ὑπεροχῆς ὀρθῶς φερομένης, ἐλέσθαι μετ' αὐτῆς καὶ τὸν ἐν βιβλίοις ἀσκήσειαν βίον, καὶ ὅλον ἑαυτὸν ἀναθεῖναι τοῖς λόγοις. Τὸν τοίνυν εἰς τοσοῦτον ἀρετῆς ἀναβάνατα ἀγέρων ἀπολιπεῖν ἀνάξιον τῶν ἡμετέρων χρόνων εἶναι κρίναντες, προστάττομεν τῇ σῆ ὑπεροχῇ ἐπιδοῦναι αὐτῷ τοῦ δημοσίου τόδε. Ἰστω δὲ ὁ εἰρημένος σοφώτατος ἀνὴρ, ὡς οὐ μέχρι τούτου στήσόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἀξιώμασι καὶ μείζοσιν ἱεραῖς φιλοτιμίαις τιμῆσομεν αὐτόν, ἀτοπον ἠγοῦμενοι τοιαύτην εὐγλωττίαν οὕτω μικρᾶς ἀμοιβῆς ἀξιωθῆναι· ἐπαινοῦντες αὐτὸν εἰ καὶ πολλοῖς ἑτέροις τῆς οἰκῆς αὐτῷ μεταδῶν παρασκευῆς». Καὶ ταῦτα μὲν ἡ βασιλικὴ διαταγή· «Τούτοις ἐπιψηφισαμένου—λέγει ὁ Λυδὸς—τοῦ τῆς Καπετωλίδος αὐλῆς, ἐχόμενος τῆς στρατείας ἐπαίδευσεν, καὶ μεγαλοφρονεῖν ἐξηγόμην».

ΜΑΝΟΥΗΛ 12. ΓΕΛΕΩΝ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΘΩ.

Ἱστορικὸν ὑπόμνημα Ἐθω.

(Ἀντίγραφον ἐκ τοῦ Κώδικος Μ. Αζύρας.
Θέσις Ω. Ἀριθ. 120).

Ὅτε ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀσάνη κυροῦ Ἰωάννου τοῦ βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ζαγοράν καὶ κρατήσαντος καὶ πολλὰ τῶν Ρωμαίων κάστρα, γέγονε καὶ ἡ ρηθείδα πρᾶξις, Πατριαρχεῖον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ σπουδάσαντος γενέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καταναγκάσαντος εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ ἐνδόσιμον παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰληφεν οὗτος, καὶ πατριάρχης ἐπεκηρύχθη κατὰ τὴν Ζαγοράν τοπικῶς γίνεσθαι, πρῶτος ἐν αὐτῇ ὁ πρότερον χρηματίσας μητροπολίτης Φιλίππων Γρηγόριος πατριάρχης καθίσταται. Ὅς δὴτα πατριάρχην καὶ μητροπολίτην Θεσσαλονίκης παρὰ κανόνας πεποικῶς, σπουδὴν ἔθετο πᾶσαν καὶ ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ καταστῆσαι. Βουλόμενος τὸν ὄν πεποικῆ Θεσσαλονίκης Μιχαὴλ τὸν μωρατάτην λεγόμενον, παντελῶς τῆς κατὰ τὴν τοιαύτην ἐπισκοπὴν ἐνορίας αὐτὸν ἀποστῆσαι. Τῶν ἰδίων οὖν ὁ τοιοῦτος Θεσσαλονίκης ἀντεχόμενος, ἐγκαλέσων τὸν αὐτὸν πατριάρχην ἀπῆει πρὸς βασιλέα. Οἱ γὰρ μὴν κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος τοῦ Ἐθω ἀσκούμενοι μοναχοὶ εἰς τρισχιλίους συναχθέντες λογάδες τε ἅπαντες καὶ τῇ κατὰ Θεὸν ἀναχωρήσει καὶ ἀσκήσει πάλαι προκόψαντες μῆτε πατριάρχην δεχόμενοι, μῆτε μὴν τὸν παρ' αὐτοῦ χειροτονηθέντα Θεσσαλονίκης, ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ ἢ παρὰ τούτου τοῦ πατριάρχου ἢ παρὰ τοῦ μωρατάτου Μιχαὴλ, οὐκ ἵνεύχοντο χειροτονηθῆναι. Διὰ ταῦτα τοὶ καὶ οὗτοι πρὸς βασιλέα ἀπελθόντες κατὰ τὴν Καλλιόπολιν τινικαῦτα εὐρισκόμενον, καθ' ὃν δῆτα καιρὸν τοὺς τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἑλένης γάμους ἐτέλει, μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως κύρ Ἰωάννου Δούκα τοῦ Βατάτζη, εὐρισκόμενου ἐκεῖσε καὶ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ πρότερον ἡρηματίσαντος μητροπολίτου Ἐφέσου, τὰ τῆς ὑποθέσεως ἐγκλησὶν ἐποιήσαντο, κατὰ τε τοῦ πατριάρχου Ζαγορᾶς καὶ τοῦ διαληθθέντος Θεσσαλονίκης, ἐνώπιον καὶ ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, σφοδρῶς ἄγαν ποιούμενοι, δίκαιά τε προβαλλόμενοι καὶ δὴ καὶ τὸ καθάπαξ γεγονός κηρόβουλλον θέσπισμα τοῦ ἐν βασιλεύσει αὐτοῦ κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ¹ οἵτινες ἄρα μοναχοὶ καὶ ἐκ περιουσίας ἐδικαιώθησαν. Καὶ γὰρ μὴδὲ ἐν ἔχει δίκαιον ἱερατικὸν κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος τὸν ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ ὁ τότε Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἐνδημού-

1) Ἐχον ὡς: Θεσπίζομεν τοίνυν τὸ Ἅγιον Ὅρος εἶναι ἐλεύθερον καὶ μηδεμίαν φορολογίαν ἢ ἐπήρειαν ἔχειν τοὺς ἐν αὐτῷ μοναχοὺς, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος· μνημονεύειν δὲ τῶν βασιλέων καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου ἀπερισπάστως εὔγεσθαι. Τοὺς δὲ τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας καὶ πλησιοχώρους μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν εἰς τὸ Ὅρος, ἀλλ' οὐδὲ ἐπίσκοπόν τινα, (διὰ τὰ καὶ τὰ) καὶ τὰς προλήψεις τὰς λεγομένας κατὰ τῶν ἐπισκόπων, καὶ διὰ τὸ μὴ δεσμεύειν τὰς ἐκκλησίας, καὶ ἐντολὰς δίδόναι τοῖς πρεσβυτέροις καὶ ἐπιτιμῶν αὐτούς. Ἀλλὰ μὴν δε-

σῆς συνόδου τῶν ἀρχιερέων κέκρικε, κατὰ τὴν περιλήψιν τοῦ διαληθθέντος βασιλικοῦ προστάγματος. Τὸν Ζαγορᾶς δὲ πατριάρχην ἀπεψήνατο μηδὲν ὡς χρεῖν κατὰ τῶν μὴ ὑποκειμένων τῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ μητροπόλεων, καὶ χειροτονίας ποιεῖν, ἢ ἄλλο τι ἐκκλησιαστικὸν διαπράττειν, καὶ μάλιστα ὁ τότε Φιλίππων εὐρισκόμενος μητροπολίτης κύρ Φωκᾶς Ζηλώσας, εἰς καθαίρεσιν τελείαν διηγέρθη τοῦ τῆς Ζαγορᾶς πατριάρχου. Ὁ βασιλεὺς Ἀσάνης πάντα λίθον ὃ δὴ λέγεται κεινηκῶς, τὸν Θεσσαλονίκης καθαίρεθῆναι μᾶλλον ἐψηφίσατο, ὡς παρὰ κανόνας καὶ παρὰ τὴν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως γνώμην χειροτονηθέντα, ὃ δὴ καὶ γεγονός, ὁ μὲν Κωνσταντινουπόλεως αὐτίκα, παρόντων καὶ ἀμφοτέρων, ψῆφον πεποικῶς, χειροτονεῖ κατὰ τὴν Θεσσαλονίκην μητροπολίτην τὸν ἀγιώτατον καὶ ὁμολογητὴν γενόμενον ὕστερον, κυρὸν Μιχαὴλ τὸν Διούπατον. Δικαιοὶ δὲ ἡ ἱερά τῶν ἀρχιερέων σύνοδος παρ' οὐδενὸς τῶν ἀρχιερέων τοὺς ἀγιόρειτας ἀρχεσθαι, γενέσθαι δὲ ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ παρὰ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης ἐπέτρεψε, διὰ τὸ μὴ τὴν τοιαύτην μητροπολίτην Θεσσαλονίκην τῶν αὐτῆς ἐκκλησιαστικῶν στερηθῆναι δικαίων· μηδεμίαν ἀδειαν ἔχοντες οἱ ἐπίσκοποι ἐν ταῖς σεβασμίαις μοναῖς κατὰ τὸ τοιοῦτον Ἅγιον Ὅρος. Ἀλλ' ὅτε χρεῖα τις γέννηται ἱεροτελεστίας καὶ καθιερώσεως ναοῦ προσκαλούμενον ἔρχεσθαι, εἰ ἄρα καὶ τὸ καθάπαξ δόξαντα τῇ ἱερᾷ συνόδῳ φυλάττειν φαίνεται ὁ τοιοῦτος ἐπίσκοπος. Εἰ δὲ παραβαίνοντα ταῦτα θεάσονται, ἐξ ἑτέρας ἀρχιερέα κατὰ προτροπὴν τοῦ κατὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος ὁσιωτάτου πρώτου τῆς ἱεροτελεστίας, ἐν ταῖς διαληθθείσαις τοῦ Ἁγίου Ὅρους μοναῖς διαπράττεσθαι, ἀφορισμῶν παρακολουθησάντων εἰς ταῦτα καὶ ἀναθεματισμῶν, ὥστε μηδὲν ἐκ τούτων παρατραπῆναι ἢ τὸ καθόλου ἀκυρωθῆναι.

Ταῦτα παρὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον πραχθέντα καὶ τελεσθέντα, καὶ τῇ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὑπογραφῇ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρχιερέων βεβαιωθέντα καὶ ἐξασφαλισθέντα, οἱ βασιλεῖς ἐκεῖνοι δι' ἐρυθρῶν πιστωσάμενοι γραμμάτων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα συντηρεῖσθαι παρεκελεύσαντο. Ὡς καὶ ὁ Ἀκροπολίτης Λογοθέτης Χρονικὴν Ἱστορίαν γράφων, ἀρξάμενος τῆς ὑποθέσεως ἀπὸ τῆς παρὰ τῶν Λατίνων ἀλώσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀψευδῆ δι' ἐγγράφων παρεδῶκεν. «Εἰ δὲ μηδενὸς καλοῦντος ἐπέλεθον ἀτάκτως ἐπὶ χειροθεσίᾳ τινὸν καὶ καταστάσει ἐκκλησιαστικῶν πράξεων, μὴ προσκινόντων αὐτῶ, ἄκυρα μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πραττόμενα τυγχάνειν, καὶ αὐτὸν δὲ ὑπέχειν τῆς ἀταξίας αὐτοῦ καὶ τῆς παραλόγου ἐπιχειρήσεως τὴν προσήκουσαν παιδευσίν, καθηρημένον ἐντεῦθεν ἦδη ὑπὸ τῆς Ἁγίας Συνόδου».

Ἐν Ἀγίῳ Ὅρει Ἐθω. 1893 Ἀυγούστου 20.

ΛΑΕΞΑΝΔΡΟΣ Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἐποτεῖαν καὶ κεφαλὴν τὴν πρῶτον ἐχειροτόνησαν, οἱ δὲ καταφρονούντες αὐτοῦ ἔστρωσαν ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀγανάκτησιν.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος Γ'.

Ἡ ὑπογραφή διὰ ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς καὶ ἡ διὰ κηροῦ συνήθης σφραγίς.

ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΟ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩ.

Il fallait qu'un héros, de qui la
terre entière

Admire les exploits,

Leur offrit un asile, et fournit de
matière

A leurs divines voix.

(Racine. La renommée aux Muses).

Ὅτε ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης πέτρας, ἥτις Πνύξ ἐκαλεῖτο, ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος ρήτωρ ἐδείκνυε πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ Ἀθηναίους τὰ Προπύλαια τῆς Ἀκροπόλεως, οὐχὶ βεβαίως πρὸς ἄλλον ἔπρατε τοῦτο σκοπὸν, ἀλλὰ διότι, ὡς ὁρατὸν ταῦτα σημεῖον τῆς εὐκλείας τῆς πόλεως, ἀνεπόλουν αὐτοῦ τὰ ἔργα τῶν πατέρων οἰοῦναι λέγοντα αὐτοῖς: «ἴδατε οἶων ἀνδρῶν τέκνα ἐστέ». Μνημεῖα ἐς αἰὸς, σημεῖα δόξης ἀποδεικνύντα τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως καὶ τῶν αὐτῶν οἰκούντων ἀνδρῶν, οἵτινες πλοῦτος τε ἔργου μᾶλλον καὶ ῥῆς ἢ λόγου κόμπῳ ἐχρῶντο, καίπερ οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάστην ἠγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἀδεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. Καὶ ἐπετέλεσαν τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἄπερ κατεκόσμου τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος καὶ ἄπερ ἐπετέφοντο διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνδον τῶν Προπυλαίων, ἐν οἷς καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερου, κορυφὴν ἔχοντα τὸ μεγαλόεργον ἐκεῖνο, ὅπερ Παρθενῶν καλεῖται καὶ οὐ τὴν δόξαν οὔτε ἡμαύρωσαν οὔτε ἀμαυρώσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων νέα ἔργα. Δίκαιον λοιπὸν εἶχεν ὁ μέγας Περικλῆς ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἔργων μεριμνῶν, δίκαιον δ' ἐπίσης εἶχε καὶ ἀρετὴν τῆς πόλεως ἐν ταῖς ἄλλαις κηρύττων ὅτι ἐπιλοκάλει αὐτὴ μετ' εὐτελείας. Καὶ δὲν ἐπετρόπη μὲν ἡ ἀναγραφὴ ἐν ταῖς μετόπισι τῶν μνημείων, εἴτε ναῶν εἴτε ἄλλων, ὀνόματος ἰδιώτου, ἀλλ' οὐδαμῶς ὀφείλομεν λησμονεῖν, ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ὑπεκρίπτετο ὑπὸ τὴν τῆς πόλεως, ὅτι τὰ ἄτομα, οἱ πολῖται, ὁ λαός, ὡς σήμερον λεγόμενον, αὐτὸς μετεῖχε τῶν τῆς πολιτείας, αὐτὸς ἐκανόνιζε τὰ κατ' αὐτὴν, αὐτὸς τοὺς ἄρχοντας ἐξέλεγεν, αὐτὸς ἠλεγχεν αὐτούς, εἴτε ἐγγεσῶς εἴτε ἀμέσῳ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, καθ' ἣν οἱ ὑπὲρ τὰ πενήκοντα καὶ οἱ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη γεγονότες ἐδικαιοῦντο τὸν λόγον λαμβάνειν καὶ περὶ τῶν μελλόντων τῇ πόλει συνοῖσιν ἀγορεύειν, ὑπεχρεοῦντο δ' ἐν τούτῳ νόμῳ καὶ καθῆκον αὐτὸ ἐλογίζοντο. «Ἐνι τε, λέγει ὁ Ὀλύμπιος ἐν τῷ θαυμασίῳ αὐτοῦ Ἐπιταφίῳ, ἐνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείῳ ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικά μὴ ἐνδεῶς γνῶναι· μόνον γὰρ τὸν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομιζόμενον».

Οὕτω τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν οὐδαμῶς ἐδέμμευον, ἀλλὰ τὸναντίον ἐπροστάτευσον καὶ δὴ καὶ ἐπέβαλλον οἱ νόμοι, συνεκέντρουν ὁμῶς πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον. Τὸ σύστημα τοῦτο παρήγαγε τὸ ὑπέρ-

1) Aux Muses.

λαμπρὸν ἔργον τοῦ Ἑλλήνος, οὗ τὸ κλέος οὐποτ' ὀλεῖται. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία μεγίστην ἔσχε ροπήν ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων καὶ διὰ ταύτης πολλὰ συνετελέσθησαν, αὐτὴ δ' ἔτι καὶ νῦν δρᾷ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος τιμᾷ καὶ ἀναδείκνυσιν ἐν μέσῳ τῆς ἐπιπολαζούσης ἔστιν ὅτε ἀτασθαλίας, ἐν ᾗ ἡ σωφροσύνη ἔδει κρατεῖν, ἡ σωφροσύνη, ἥτις οὐ ποιεῖ μὲν ἄλματα, ἀλλ' ἀσφαλῶς πρὸς τὰ πρόσω βαίνει, τὴν πρόσοδον τοῦ ἔθνους συνετελοῦσα, ταύτην συμπληροῦσα. Ὀνόματα μεγαθύμων ἀνδρῶν νὰ παραθῶμεν οὐδαμῶς εὐχερῆς, διότι πολλὰ εἰσι ταῦτα, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ γνωστά: τίς ἀγνοεῖ τὰ ὀνόματα τῶν Ζωσιμάδων, Καπλανῶν, Σίνα, Μαυροκορδάτων; τίς ἀγνοεῖ τὰ ὀνόματα τῶν Ζαρίφη, Ζάππα, Σκυλίτσῃ, Ζωγράφου; Εἰ τις δὲ ταῦτα ἀγνοεῖ οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, αὐτὰ τὰ μνημεῖα τῆς μεγάλης αὐτῶν καρδίας βοῶσιν, αὐτοὶ οἱ λίθοι κράζουσιν ὑπὲρ αὐτῶν.

Ζαρίφεια καὶ Ζάππεια, Σκυλίτσεια καὶ Ζωγράφεια οὐ μόνον ἐν τῇδε τῇ πόλει φαεινὰ κείνται, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν Φιλίππουπόλει, ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐν Χίῳ, ἐν Κεστορατίῳ, ἱερά τεμένη ταῖς θυγατράσι τῆς Μνημοσύνης. Τοιαῦτα τὰ ἔργα τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, ἢν οἱ τολμῶντες ν' ἀρνηθῶσι πάντως οὐχὶ φρόνησιν ἀσκοῦσι, δίκαιοι δὲ εἰσι καὶ τοῦ ὀρθοῦ οὐδαμῶς ἀφίστανται μόνον οἱ πρὸς συγκέντρωσιν αὐτῆς τείνοντες πρὸς ὠρισμένον σημεῖον.

Ἰδιωτικῆς λοιπὸν πρωτοβουλίας μέγα μνημεῖον ἐστὶ καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἴδρυμα τοῦ Ζωγράφειου, οὗ τὰ ἐγκαίνια μετὰ παλμῶν καρδίας τελοῦνται τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Ἡ Σχολὴ τῆς Παναγίας ἐπικαλουμένη, παρὰ τὸν νάρθηκα, οἰοῦναι συνέχεια τῶν κατὰ παρελθόντας αἰῶνας ἐν τοῖς νάρθηξι σχολῶν, λειτουργοῦσα τὸ πρῶτον, μετῆνεγκται ὕστερον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἥτις κατεῖχε τὸν χώρον ἐφ' οὗ ὠκοδόμηται τὸ Ζωγράφειον. Ἐν τῷ κήπῳ αὐτῆς ὠκοδομηθῆναι σχολὴν διώροφον, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τότε κρατοῦντος ἀλληλοδιδασκατικοῦ συστήματος τῶν ἡμικυκλιῶν, ἅτινα ἀπῆλθον αἰθουσαν εὐρείαν, παρὰ δὲ τῇ οἰκίᾳ ἐπεξετάθη τις πτέρυξ, ἥτις συνεπλήρωσε τὸν χώρον πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἑλληνικῆς λεγομένης σχολῆς. Τὸ οὕτω συνετελεσθὲν σχολεῖον, περιλαμβάνον ὀκτὴ τάξεις ἀλληλοδιδασκατικοῦ δημοτικοῦ καὶ πέντε σχολαρχεῖου, ἐλειτούργησεν ὑπὸ διαφόρους διευθύνσεις καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ὡς ἄριστα ἐξεπλήρωσεν, ὡς μαρτυροῦσι πλείστοι ὄδοι ἀπόφοιτοι αὐτοῦ, ἄλλοι μὲν εἰς εἰρύτερας ἐπιδοθέντες σπουδὰς, ἄλλοι δὲ καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον ἢ τὸν λοιπὸν πρακτικὸν βίον τραπέντες καὶ εὐδοκίμως τὸ ἔργον αὐτῶν ἐπιτελοῦντες. Πρὸ εἰκοσὶ δὲ περίπου ἐτῶν ἐγένετο μεταρρυθμισὶς ἐν τῇ σχολῇ σπουδαία, εἰσαχθέντος τοῦ συνδιδασκατικοῦ συστήματος διὰ τοῦ μακαρίτου Νικολάου Γεωργιάδου, πρὸς σπουδὴν αὐτοῦ εἰς Εὐρώπην ἀποσταλέντος· τὸ σύστημα δὲ τοῦτο ἔτυχε διαφόρων εἰτα σὺν τῷ χρόνῳ βελτιώσεων. Οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι πολλάκις παρουσιάσθησαν, ἐξ ὧν καὶ ποτε ὠρμήθησαν τινες προτεῖναι τὸν μετασχηματισμὸν αὐτῆς εἰς ἀστικὴν σχολὴν, ἐννοεῖται ἄνευ μελέτης πολλῆς τοῦ συστήματος τούτου, ὅπερ οὐδόλως τὰς δαπάνας θὰ ἠλάττουε εἰ κατὰ τὰ τέλεια, ὀκτάτακτα μάλιστα, αὐτῶν ἐν Γερμανίᾳ συνετελεῖτο. Ἀλλὰ πρὸ

τούτου υπέφωσκεν ἡ ἰδέα τῆς ἀνυψώσεως τῆς σχολῆς ἀξίως τῆς κοινότητος Σταυροδρομίου εἰς τέλειον γυμνάσιον, τῶν οὕτω σκεπτομένων ἐθνικῶν ἀνάγκων τοῦτο λογιζομένων. Σχέδια ἐγένοντο, ἀλλ' ἐναυάγησαν, οἱ τῆς ἰδέας ὅμως τῆς ἀνυψώσεως τῆς σχολῆς ἀείποτε ἠλπίζον, αἱ δὲ ἐλπίδες αὐτῶν πληροῦνται σήμερον.

Ἡ ἐφορεία τῆς σχολῆς ἡ νῦν ἄμ' ἐκλεγείσα, ὑπ' ἀνδρῶν τὸ ἀγαθὸν ἐν νῶ ἐχόντων καὶ τὴν πιστὴν τοῦ καθήκοντος πλήρωσιν, ἐγνώσθησαν οἰκοδομησάσθαι οἶκον εὐπρεπῆ ταῖς Μούσαις εἰς τὸ ἐπικίνδυνον τοῦ τέως ἀποβλέπουσα, ὃς ὑπόσθητος ἦν καὶ διέρρει τὰ πολλά. Τοῦτο ἦν τόλμη, ἀλλὰ

Τά τοι μέγιστα πάντ' ἀπείργασται βροτοῖς
τόλμ' ὥστε νικῆν. οὔτε γὰρ τυραννίδες
χωρὶς πόνου γέγοντ' ἄν οὔτ' οἶκος μέγας

κατὰ τὸν ἀπὸ σκηνῆς φιλόσοφον, καὶ κατὰ τὸν κωμικὸν Μένανδρον

οὐκ ἔστι τόλμης ἐπιφανεστέρα θεός.

Τολμᾷ λοιπὸν ἡ ἐφορεία, τυχοῦσα τῆς ἐγκρίσεως τῆς κεντρικῆς τῆς κοινότητος ἐπιτροπῆς, καὶ ἀρωγούς αὐτῇ ἐπικαλεσαμένη καὶ ἄλλους ἀγαθοὺς ἀνδρας προβαίνει εἰς τὸ ἔργον τῆς συλλογῆς συνδρομῶν. Αἱ συνδρομαὶ γίνονται, οἱ ὁμοθετεῖς σπεύδουσιν εἰς τὴν φωνὴν τῶν τολμηρῶν, ἀλλ' οὐδαμῶς τὸ ἀπαιτούμενον χρῆμα συντελεῖται. Συνέρχεται ἡ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ μετὰ τῆς ἐφορείας καὶ τῆς οικονομικῆς ἐπιτροπῆς, σκεψομένη περὶ τῆς καταστάσεως, ὅτε εὐγενῆς γόνος εὐγενοῦς οἴκου προβάς εἰς τὸ μέσον αὐθόρητος ἀναδέχεται νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσόν, ὑπερδιψιλίας προσφέρων λίρας. Εὐγνωμοσύνης δάκρυα ἐπὶ τῇ ἐλευθεριότητι, τῇ «ἀρετῇ ταύτῃ τῆς ψυχῆς, τῇ εὐδαπάνῳ εἰς τὰ καλὰ» τοῦ νιοῦ Γεωργίου τοῦ Ζαρίφῃ, ἀνέβλυσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν παρισταμένων, ὁ δὲ τῇ ψυχῇ γενναῖος καὶ τὸν ἐπαινον τῆς ἀρετῆς ἀπέκρουεν, ἔχαιρε δὲ μόνον ἐνδομῶχος ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐπετέλει. Ἡλύογει ἡ ψυχὴ τῶν παρισταμένων ἐν τῇ συγκινητικῇ ἐκείνῃ συνεδρίᾳ τὸν ἄνδρα, ὅτε καὶ ἑτέρα φωνὴ ἀκούεται, μακρόθεν αὐτῇ, ἀλλὰ φωνὴ γλυκεία καὶ οὐκ ἀήθης ταῖς ἀκοαῖς πάντων, φωνὴ εὐαγγελίζουσα πᾶσι χαρὰν μεγάλην. Ἡ αὐλαία καταπετάννυται, ἡ αὐλαία αἶρεται καὶ αἰγλήσασα παρίσταται ἡ μορφή Χρηστάκη τοῦ Ζωγράφου, ἀστὴρ ἀρίζηλος, φέρων τὸ ἐτυμώτατον ἀνδρὶ φέγγος ἐκ τοῦ ἀρεταῖς δεδαίδαλμένου πλοῦτου, ὃν ἀποδείκνυσιν ἀληθῶς εὐρυσθενῆ, ἀναδεχόμενος αὐτός, ὡς ἦρος, τὴν συντέλειαν τοῦ οἴκου τῶν Μουσῶν. Ἰδοὺ

Il fallait qu'un héros, de qui la terre entière
Admire les exploits,
Leur effrit un asile, et fournit de matière
A leurs divines voix.

Ὁ χορὸς τῶν παρισταμένων, κορυφαῖον ἔχων τὸν πρότινων γραμμῶν δηλωθέντα εὐγενῆ ἄνδρα, ἐξυμνεῖ τὸν ἦρωα, ὡς ἄλλοτε ἡ μοῦσα τοῦ Ρακίνα τὸν φιλόμουσον ἐκείνον βασιλεῖα Δουδοβίκου ΙΔ'. Μὴ οἱ τοιοῦτοι εὐεργεταὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ταῖς μούσαις τερπνὴ ἐγείροντες καὶ τὰ γράμματα καθόλου προστατεύοντες ὡς ἐκεῖνος, οὐκ εἰσὶν ἄλλοι Δουδοβίκοι ἐν ἡμῖν; Εἰς

ἀίδιον δὲ ἐνδειξὴν εὐγνωμοσύνης ὁ νέος τῶν Μουσῶν οἶκος Ζωγράφειον ἐκ τοῦ ἐπωνύμου τοῦ ἦρωος ἀπεκλήθη.

Ἐνταῦθα λήγει οἶονεὶ ὁ πρόλογος καὶ ἀπὸ τοῦδε ἄρχεται τὸ κυρίως δράμα, ἥτοι ἡ ἄλλη δράσις τῆς οἰκοδομῆς, δράμα, ἐν ᾧ ἐπίσης πρωταγωνιστῆ ἡ ἐφορεία, ἀλλ' οὐ μετέχουσι νῦν καὶ ἕτερα πρόσωπα. Προκηρύσσεται διαγωνισμὸς σχεδίων τῆς οἰκοδομῆς, διάφοροι δὲ ἀρχιτέκτονες ὑποβάλλουσι τοιαῦτα, ἅπερ ἀποστέλλονται εἰς Ἀθήνας, εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν. Ἐκ τῶν σχεδίων τούτων ἐγκρίνεται τὸ τοῦ νεαροῦ καὶ εὐέλπιδος ἀρχιτέκτονος, τοῦ καὶ τροφίμου τῆς σχολῆς, κ. Περικλέους Φωτιάδου, γίγνεται ἐναρξίς τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ τῇ ἐνδελεχεῖ καὶ πρόφρονι αὐτοῦ ἐπιστάσῃ, κατεδαφισθέντος τοῦ τέως οἴκου. Πρὸς ἐπίβλεψιν δὲ σὺν τῇ ἐφορείᾳ ἐκλέγεται καὶ ἄλλη ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς, ἣς ὁ ἐκ τῶν μελῶν φιλοπονώτατος κ. Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ καθ' ἑκάστην σπεύδει ὅπως ἐκπληροῖ ἦν ἀνεδέξατο ἐντολῆν. Τοῦ κτιρίου συντελουμένου, γίγνεται σκέψις περὶ ταῦ προγράμματα καὶ ἐπιτροπὴ ἰδιαιτέρα ἐνέχουσα καὶ τὸν ἀκαμάτως ἐν πᾶσι ἐργαζόμενον διευθυντὴν τῆς σχολῆς κ. Μ. Κεφάλαν, ἐπὶ μακρὸν συζητεῖ καὶ συσκέπτεται περὶ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τέλους καταρτίζει αὐτό. Δὲν ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ πρόγραμμα ὅλον, ἀλλ' ἐξ ὧν ἠκούσαμεν καὶ ἀνέγνωμεν, τοῦτο ἐρείδεται ἐπὶ τοῦ ἐλθετικῶν τῶν Ἀθηνῶν συστήματος, τῆς διαιρέσεως δηλαδὴ τοῦ προγράμματος εἰς δύο τμήματα κατὰ τὰς ἀνωτάτας τάξεις, σύστημα ὅπερ καὶ ἡ Γερμανία ἀπεδέξατο, ἐξ οὗ ἰδρύσασθαι τὰ πραγματικὰ γυμνάσια, (Realgymnasien) ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν τρυφὰ κλασικὰ γυμνάσια (Gymnasien), διότι ταῦτα ἐν ταῖς κατωτάταις τάξεσι συμπλήρουσι.

Περὶ τοῦ προγράμματος δὲ τοῦ νέου γυμνασίου προκειμένου, πολλαὶ ἠγέρθησαν καὶ πρότερον μὲν ἀλλὰ καὶ τότε ζητήσεις, τινῶν παρουσιαζόντων καὶ διάφορα λεγόντων, ἀνευ ἐρεύνης οὔτε τῆς νῦν καταστάσεως τῆς μέσης παιδείσεως ἐν Εὐρώπῃ, ἰδίᾳ ἐν Γερμανίᾳ ἦν ἐπεκαλοῦντο, οὔτε τῆς ἱστορίας αὐτῆς, μάλιστα ἀφ' οὗ τὰ πραγματικὰ σχολεῖα (Realschulen) ἀνεφάνθησαν. Ἐντεῦθεν δὲ προῆλθε πολλακίς σύγχυσις μεθόδου πρὸς συστήματα, καί, ὅπερ χεῖριστον, ὅτι ἐν πᾶσι ὑπερῆλυτο καταφορά τις κατ' αὐτῆς τῆς πατρίδος γλώσσης, τῆς γλώσσης τῶν Ἑλλήνων, «παρ' οἷς», καθά καὶ ὁ Paulsen λέγει «ἡ φύσις ἐνεδύθη τὸ καθαρώτερον καὶ ὠραιότερον αὐτῆς σχῆμα, καὶ οἵτινες ἀναπληροῦσι τὸν τύπον τοῦ ἐντελοῦς παριστινοῦ», περὶ ὧν δὲ ὁ Humboldt ἔγραψε πρὸς τὸν πολὺν Wolf: «ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ἡ ἰδέα τοῦ ἀνθρώπου ἐγένετο οὕτως εἰπεῖν ἰσχυρῶς, ἐπομένως ἡ μελέτη τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐστὶ πρὸς κατανόησιν τοῦ ἀνθρώπου ἐκτάκτου ἐνδιαφέροντος».

Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ, οὐδόλως παρασυρθεῖσα ἐκ τῶν ζητήσεων τούτων, σοβαρῶς ἐμελέτησε τὸ πρὸ αὐτῆς τεθὲν ἐθνικὸν σμῆμα, διὰ τῆς διαιρέσεως δὲ τῆς σχολῆς εἰς δύο τμήματα, ἐν ταῖς ἀνωτάταις τάξεσι, παρέσχε μὲν τὴν προσήκουσαν εὐρητικότητα εἰς τὰς ξένας γλώσσας καὶ τὰ τεχνικὰ λεγόμενα μαθήματα, οὐδαμοῦ δὲ προσέβαλε τὴν καθαρῶς ἐξανθρωπιστικὴν παιδείαν. Τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς ἐστὶ μέγα, ἀξία δ' αὐτῆς συγχα-

ρητῶν καὶ πολλῶν ἐπαίνων, διότι ἐν τοῖς ἄλλοις ἠμῖνευσε δεόντως καὶ τὰς προθέσεις τοῦ γενναίου ἦρωος ἀνδρός, οὗ τὸ ὄνομα ἡ σχολὴ φέρει.

Πρὸς τῇ ἐπιτροπῇ ταύτῃ καὶ ἕτερα ὀνομάσθη ἐκ τῶν κκ. Ἡλ. Γ. Βαλσαμάκη καὶ Στ. Βραχάμη, ἥτις ἐπεμελήθη περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς τοποθετήσεως τῶν ἀλεξικεραυνίων καὶ καταλλήλου διασκευῆς τοῦ χημείου καὶ τοῦ ἐργαστηρίου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Οὕτω τὸ ἔργον συντελέσθη καὶ περικαλλῆς ἵσταται πρὸ τῶν ὀμμάτων πάντων τὸ Ζωγράφειον.

Ὁ προσερχόμενος εἰς τὸ Ζωγράφειον πάλλευσκον ἔχει τὴν πρόσφιν αὐτοῦ, ἀπλῆν μὲν ἀλλὰ φιλόκαλον, μετὰ προφυλαίων ἐν δύο ἐκ μαρμαρίων κίωνων καὶ παραστάσεων, ὧν ὑπεράνω φέρεται ἀέτωμα ἐκ μαρμαρίου, ἐπὶ τοῦ ἐπιστηλίου μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρύματος ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ χρυσοῖς γράμμασιν ἀναγλύφους, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἐξωγραφημένην τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ λέγοντος τὸ: ἄψετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με. Ὁραιοτάτη δὲ προσβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐπισκέπτου ἡ αὐλὴ μετὰ τῶν δύο αὐτῆς μαρμαρίων σπηλῶν καὶ τῆς ἐρυθρᾶς αὐτῆς βαφῆς. Ἀπέναντι τῷ εἰσερχομένῳ κεῖται τὸ διευθυντήριον, δεξιόθεν ἡ αἴθουσα τῶν ἐπισκεπτῶν, τὸ ἐργαστήριον τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν μετὰ καταλλήλου ἐστίας καὶ τραπέζης ἐκτισμένης, ἀπέναντι δ' αὐτοῦ κεῖται τὸ χημεῖον ἐπίσης μετὰ ἐστίας καὶ καταλλήλου ἐκτισμένης τραπέζης, παρὰ ταύτην κεῖται ἡ ἱματιοθήκη τῶν παιδίων, πρακτικώτατα διασκευασμένη καὶ μετ' αὐτὴν ἡ βιβλιοθήκη, ἐκ τῆς ἑτέρας δὲ πλευρᾶς τοῦ διευθυντηρίου κεῖται αὐθις ἱματιοθήκη, ἑτέρα αἴθουσα καὶ ἀπέναντι αὐτῆς ἡ αἴθουσα τῆς ἰχνογραφίας.

Διὰ κλιμάκων μαρμαρίων εὐρυτάτων ἐκατέρωθεν τῆς αὐλῆς πρὸς τὰ ἔσω ἀνέρχεται τις εἰς τὸ δεύτερον δῶμα, ἐν ᾧ ἡ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν ἀνευ σπηλῶν, τοῦ ὀρόφου ἀνεχομένου στερεώτατα διὰ δύο σιδηρίων ἀψίδων ἐκατέρωθεν τῆς αἰθούσης εἰς παραδόσεις. Ἐπίσης διὰ δύο ἐκ λίθου κλιμάκων ἀνέρχεται τις εἰς τὸ τρίτον δῶμα ἐν ᾧ αἱ παραδόσεις τοῦ γυμνασίου, τὸ ἀναπαυτήριον τῶν καθηγητῶν ἐν δὲ τῷ ἄνω δώματι ὑπάρχει ἡ αἴθουσα τῆς μουσικῆς, δι' ἧς διὰ μικρᾶς κλίμακος ἀνέρχεται τις εἰς τὴν στέγην τῆς σχολῆς, ἐφ' ἧς μικρὸς μὲν, ἀλλὰ κομψὸς ἐξώστῃς ἐξαισίαν παρέχει θέαν τῷ ἐπ' αὐτῆς ἰσταμένῳ.

Οἱ διάδρομοι εὐρύτατοι, ὥσπερ καὶ αἱ κλίμακες, παρέχουσι πάντα τὰ στοιχεῖα ὅπως ἐλευθέρως κινῶνται οἱ μαθηταί. Ὁ φωτισμὸς τῶν παραδόσεων ἐπαρκῆς καὶ καταλλήλως γινόμενος, ἡ δὲ θερμότης διὰ συστήματος νεωτάτου γίγνεται ὡς καὶ ὁ ἀερισμὸς. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸ κτίσμα ἐν μὲν τοῖς ὑπογεῖσις βλέπει τοὺς κλιβάνους τῆς θερμάνσεως, ἀφ' ὧν ὡς ἀπὸ κέντρον θὰ διαχένται διὰ καταλλήλου μηχανισμοῦ ἡ θερμότης εἰς ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα, ἐν δὲ τῷ ἀνωτάτῳ ὀρόφῳ τὰς ἐστίας, αἵτινες χρησιμεύσουσι τῷ ἀερισμῷ, καὶ ἅπαντα τὸν μηχανισμόν αὐτοῦ ἀπλοῦστατον καὶ εὐφύεστατον. Ἄλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀποχωρητηρίων, κειμένων ἔξω τοῦ οἰκοδομήματος ἐν τῷ μέσῳ τῆς κλίμακος τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ τοῦ δευτέρου δώματος εἰς τὸ τρίτον, ἐλήφθη ἡ δέουσα φροντίς. Ταῦτα, μαρμαρίνα, καθαρίζονται διὰ μηχανισμοῦ, δι' οὗ διοχετεύεται ὀρμητικῶς ἄφθονον ὕδωρ. Τὰ θρανία τῶν μα-

θητῶν, ἐκ Γερμανίας κομισθέντα καὶ ὑπὸ Γερμανοῦ ἐπὶ τούτῳ ἐλθόντος συναρμολογηθέντα, ἔχουσι τοὺς πόδας καὶ τὰ ὑποστηρίγματα σιδήρινα, τὴν δὲ τράπεζαν, τὸ κάθισμα καὶ τὰ ἀκουμπητήρια ξύλινα, ὄντα στερεώτατα καὶ ἀναπαυτικά ἴμα. Ὅτε ἐπεσκεψάμεθα τὸ κτίριον οὕτω εἶχον τεθῆ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν.

Ἡ ὄλη ἐντύπωσις ἐκ τοῦ κτιρίου ἐστὶν ἡδε: ὑπὸ παιδαγωγικὴν καὶ ὑγιεινὴν δὲ καλῶς ἐλογίσθησαν τὰ πάντα, καθόλου δὲ φιλόκαλον ἐν τῇ ἀπλότῃ εὐαρέστῳ διατίθει τὸν ἐπισκέπτην. Οὐδὲν ἐξ ὧν τοῦλάχιστον γινώσκουμεν σχολεῖον ἡμέτερον ἐνέχει τοσαύτην τελειότητα ὅσῃν τὸ Ζωγράφειον· παραβαλομένη δὲ ἡ δαπάνη ἡ γενομένη πρὸς τὰς δαπάνας αἰτινες καταβάλλονται ἐν Γερμανίᾳ ὑπὲρ τοιούτων σχολείων, ἐγγιζούσας τὸ ἑκατομμύριον φράγκων, ἐστὶ σμικρά. Ἡ ἐφορεία, ἥτις ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἐξῆς φιλομούσων καὶ φερεπόντων ἀνδρῶν, Κ. Βλαστάρη, Ζήση Θ. Ζήση, Ι. Σταμελόν, Φ. Α. Μαυρογορδάτου καὶ Ιω. Καστέλλν, καὶ οἱ συναντιληφθέντες αὐτῇ, κατόρθωσαν ἀληθῶς μέγα κατόρθωμα νὰ συντελέσωσι ἔργον τοσοῦτον τέλειον διὰ δαπάνης σχετικῶς σμικρᾶς. Ἡ φιλοπονία, τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τῶν ἀνδρῶν τούτων ἔλυσεν ἀνίγμα—τούτου ἕνεκα ἴσως ἐκατέρωθεν τῶν προφυλαίων ἐτέθησαν δύο σφίγγες, καίτοι ὑπεραίρεται αὐτῶν ὁ Σωτὴρ ὁ τὰς σφίγγας καταπατήσας—ὅτι δυνατὸν μεθ' ἀπλότητος νὰ οἰκοδομηθῇ οἶκος καὶ φιλόκαλος καὶ στερεὸς καὶ κατάλληλος τῷ προορισμῷ αὐτοῦ. Ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς ἐφόρους τῆς κοινότητος Σταυροδρομίου καὶ πάντων τῶν κηδομένων τῶν κοινῶν ἐστὶ μεγίστη, εὐλογητὸν δὲ ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑπὸ τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ Ζωγράφειον παιδίων, ὧν ὁ αἶνος εὐπρόσδεκτος καὶ τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν.

Τοιοῦτον τὸ Ζωγράφειον, οὗ τὰ ἐγκαίρια τελοῦνται σήμερον, τοιοῦτον τὸ νέον ἔργον τοῦ ἦρωος, ὅπερ νέος ἐστὶν ἀδάμας τοῦ στεφάνου τῆς ἀθανασίας δι' οὗπερ ἀπὸ πολλοῦ περιβεβληται, στεφάνου τῆς βαθείας αὐτοῦ ἀγαθότητος.

Πρὸς τὴν Α. Ἐξ. τὸν Χρηστάκην ἐφένδην Ζωγράφον ἐπιλέγομεν:

Vous témoignez en tout une bonté profonde
Et joignez aux bienfaits un air si gracieux,
Qu'on ne vit souvent dans le monde
De héros qui donnât plus et qui sût donner mieux.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ωι ΔΗ

εις

ΧΡΗΣΤΑΚΗΝ ΖΩΓΡΑΦΟΝ

ἐπὶ τοῖς ἐγκαίνιοις τοῦ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΩ

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Στροφὴ α'.

Τί χρεῖὸν τόσον ἴξεν ἐς τάνδ' ὁμῶς ἀγαρέσθαι
ἄγυριν, ἀγλαοὶ τὰν ἀνέρες περιβάλλει γέ τ' ἴσαν;
τῷ λιταῖσι δ' ἔνθα δὴ

Σημ. Ἐν τῷ βῆμα τῷ α' Ὀλυμπίων Πινδάρου.

νῦν ἐλισσάμεθ' αἰὲν
 νόσφ' οἷζυος βίον ;
 τοῦ δὲ τ' ἄσαν ἕνεκα κοῦροι ἄσμα τέρψαν ἀρμονία δωρία σεμνῆ ;
 Μῆτιν ἔργα θ' ὡς ἀγῆτ' ἀμψιμένους τάνδε χρῆν
 μάλ' ἐς ἄγυριν ἀγερῆσθ' ὁμῶς, τόθ' ἄσασμεν
 ἀθάνατον θεὸν λιτόμενοι
 ὑπερ Ζωγράφου, φαεννὰ μέγαρον
 Μοισᾶν πραπίσιν ὅτι δέματε.

Ἀντιτροφιῆ α'.

Τί γὰρ κέρδιον ἂν πέλοιτ' ἄμμιν, εἴ γε πάλῃ τις
 θρασυτόνῳ περ αἴθ' ἄρματι καὶ ταχυτάτῳ ποδοτῖν
 φέρτερος κράτει πελάξ ;
 πῶς γένοιτο δ' ἂν αὐτέ
 του λόγου πρὸς ἀμμέων
 πλοῦτον ὅς τ' ἄφατον ἔχων ἀρωγῆς οὐ μάλεν τε πόλι,
 οὔτ' ἄρ' ἦπιος
 πῆμ' ἀκέσαστ' οὐχ ἔφ' τ' ἐρύκακε δάμψι κακόν ;
 χεῖρα δεδεμένον ἀνὴρ ἄπατος ἀτιμία
 ἰάλλειν ἔωθε μάλα εὖ·
 ἀφειδῶς δέ γ' εἰ τελεῖτ' ἐς ἀγαθὸν
 ζυγόν τις, ἀρετᾶς κλέος μέγα.

Ἐπιφθόσ α'.

Ἵστὸν ἄγετ' ὦν ἀφώμεν τε βάλωμεν εὖ θ' υἱόν εὐκλέα
 Βίτου νῦν, ἀρετᾶν ὅς προβάλετο σὺν θεῷ
 ἀσφαλῆ θεμελίαι φρασὶν ἀρχαῖθ' ὅσι
 ἔφανέν τε νιν ἀδύ φάος τ' ἔρεισμά τ' ἔθνεος εὐφρον
 ἀγαθοῖς ἐν ἔργμασιν, ἃ ψάμμος ἦν τε
 φεύγει τὸν ἀριθμόν, οὐδ' ἂν δύναιτό τις
 ἄποθεν ἀρχόμενος πάντα περ
 λέγειν Χρηστάκης ὅσσ' ἀγάθ' ἔθνος ἔρρεξεν ἀλαθῆως γνούς.

Στροφιῆ β'.

Ἐθ' οἱ γὰρ πέλεται τι ἔργον, μετὰ φρασὶν αὐτίς
 βεβλόμενος πάλιν, πρὶν τελεῖσαι μέδεται πυκιμηδῆς
 καὶ τελεῖεν ἔργον ὡς
 ἦνυσεν μεμαῶς περ
 αἴψ' ἔπειτα καὶ χάρι·
 τοῖος ὦν πρὶν ἀνέρος αὐ σαφηνέως ἰδεῖν νόον, ὅστ' ἔστιν, οὐποτε
 πείθεται τι οὐδ' ἔωθεν αὐτίκ' ἀρήγειν βροτῶ.
 Μάλ' ἰδόμεθ' ἔλομένους ἀεργίαν πολεῖς,
 καθούρους, νόον τ' ἄρ' ἐτέρων
 ἰαίνεν λόγοις θελοντας, ὄφρα κεν
 ζώωσι καμάτω ζένων φίλω.

Ἀντιτροφιῆ β'.

Ἐο λεύσων ὀπίσω τε πόρσω τε νόσφιν ὄρᾳ σφε
 ἐπέεσιν τ' ἐνίπτων χαλεποῖς κρατεροῖς θ' ἄμ' ἐσάντα
 οὔτι τ' ἄλλ' ἔχων νόψ
 ἄλλα μυθεῖται γε.
 ἔξιν αὖθ' ὄρων τύχας
 ἐς τὰ ἔμπαλιν ἀναχωρέουσιν ἔμπαν ἔξαπίνας, εὔτε κεν θεὸς
 μὴ φιλή βροτοῦς ὁμῶς ἀτασθαλίας εἵνεκα,
 πραπίδες χάριν ἀεὶ θεῶν σέβας θ' ἄμα
 ἔχει, γνησίαις δ' ἐπ' ἀρεταῖς
 ἀρίζηλος ὄλθος ἐκ θεῶν οἱ
 αἰῶν τε θεδοται μακάρτατος.

Ἐπιφθόσ β'.

Φρόναςι ἀρετᾶν γὰρ ἄλλων ἔφω ἀγεμῶν ἐκ θεοῦ τ' ἀνὴρ
 ἰδύησι περ ἀνθ' εἴ πραπίδεςιν ἔξοχον
 πᾶνθ' ὀρίζεν ἀσφαλῶς τε κυβερνῆν τ' ἀεὶ·
 φρονάσι δὲ γνώμα θαμὰ εὐσεβῆς χάρις τε ὁπαδεῖ.
 Μόνον ὦν ὅς ἔστ' ἀρεταῖσιν κεκαδμένους
 τοῦτον πεφίληκε καὶ συνθέλει θεὸς
 ὄρεγεν ἀβρὸν ἀεὶ πλοῦτόν οἱ·
 ἄτερ μὲν θεοῦ ἔμπεδον οὔτις εἰληγέ ποτ' ὄλθον ἀνθρώπων.

Στροφιῆ γ'.

Θάλλῃσ' ὄλθος ἀεὶ τε μάσσων ὀπιζομένῳ που
 θεόν, ἔχει τε μείω φθίνον, εὐλογίαις δὲ μέμικται·
 εἰ δὲ τις φρασὶν κόρον
 αἰανῆ κατέχεν πῆ
 μὴ σθένει φυγεῖν θ' ὕβριν,
 οὔτι πάντα χρόνον ὁμῶς τέθαλε τῶδε οὐδ' ἄρ' ὁμιλεῖν φιλεῖ πολῦ.
 Πλοῦτος αὖ κρυφαῖος ἔνδον, ἄλλιος αἰθων ἄτε
 νέφει δυόμενος, οὐκ ἔχραισμε τῆ πόλι,
 πονηρῆ γε φειδοῖ δόμου
 μυχῶ κλαῖδεςσ' ἀεὶ νεμόμενος,
 παισὶν δ' ἀμαθέσιν συνώλετο.

Ἀντιτροφιῆ γ'.

Κόραξ δένδρεσιν αὖ γλυκύν που ἐπέπτατο καρπὸν
 ἐδόμενος πέτραις ἀλιθάτοις ἐνὶ βράμψι ἀγρώσων·
 ἴσα τ' ὄλθιος κόλαξ
 ἔστιν οἷς ποτιφοιτᾷ.
 Ζωγράφω δὲ τοῦμπάλιν
 ἦθος ἐμφυῆς, ὃ φρόναςι εὐσεβεία τ' ἔμβαλε, ἔξιν ἀεὶ καλὰ
 μούνον ἔστι, παῖδας αὖθ' εἰς τε πέποιθ' οὐ τρύπον,
 ἐς ἀγαθὰ νόον ἀεὶ τοκεῖ ὁμῶς τράφεν,
 διαλλαξέμεν ποτὲ πατρός·
 δόμοισιν πατρῷοις γὰρ ἔκαθεν
 θάλλοισαι ἀρεταῖ γε κόσμος ἦν.

Ἐπιφθόσ γ'.

Κατ' αἴσαν ἀρετᾶν ἄρ' αἰνῆσαι ἄποινα χρῆν ἄνδρα φαίδιμον
 δόμεν θ' ὡς μενοεικῆ γε χάριν εὐφρονας,
 εὖ ἔοργεν ὅτι δὴ πυκινόφρων τάνδε πόλιν
 Διὸς κάλλιμον θυγατέρεσσι δῶμα νῦν τόδε τεύξας.
 Στεφάνωμά νιν νέον Ἄπειρος ἔθνεος
 τίκτεν γάνυται τε χάρισσ' ἐπήρατον
 ὅτι ἐς οὐρανὸν ἔκει κλέος.
 Δίδοι Φοι θεὸς πλοῦτον ἄθραυστον αἰῶνά τ' ἄδακρον ἴσγειν.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΑΓΗΣ.

ΤΑ ΑΣΤΡΑ.

Ἦτο νύξ· τὸ βαθύ ὑψίδενδρον δάσος πλήρες μυ-
 στηρίου πρὸ ἐμοῦ ἐξετείνετο· βαθέως ἐνάρκου τὰ
 πάντα ἡ νύκτιος σιγή, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀερέπτεροι
 ζέφυροι τὴν πτῆσιν ἐπέσχον, οὐκ οἶδα ἐπὶ τίνος πλα-
 τάνου ἢ φιλήρας δροσῶδες φύλλωμα ὑπνώσαντες· τῶν

ὠχρῶν δὲ λαμπυρίδων στιγμαθῶν ἀνατέλλουσα καὶ
 δούσα περίξ μου ἡ ἀσθενὴς μαρμαρυγή, ἐπὶ μᾶλλον
 πύξανε τὸ μυστήριον τοῦ ζόφου καὶ τῆς σιγῆς·
 Ἄλλὰ πρὶν ἢ εἰς τὸ δάσος εἰσελθῶ καὶ ἐν ταῖς
 βαθύταις αὐτοῦ σκιαῖς ἀφηνισθῶ, ἔστην πρὸς στιγμαθῶν
 καὶ πρὸς τὰ ὕψη ἐπῆρα τὸ βλέμμα· . . . ὦ τῆς θαυ-
 μασίας θέας ! μυριάδες μυριάδων φεγγυόλων σπιν-
 θῆρων κατηύγαζον τὴν ἀπειρον αὐτῶν ἔκτασιν· ἐν δὲ
 τῷ καλύπτοντι αὐτὴν σκότει ἡ λεπτὴ αὐτῶν ἀκτίς
 ἐπιπτεν ὠχρὰ ἄμα καὶ ἠδεια, χαρωπὴ ἄμα καὶ με-
 λήχολος.

Τὸ ὄμμα μου γοητευθὲν οὐδόλως πλέον ἀπεσπᾶτο
 ἀπὸ τοῦ αἰθέρος τοῦ σπινθηρολαμποῦς.

— Ὡ μυριοπληθεῖς ἀστέρες ὦν ἡ δειλὴ ἀκτίς,
 λαμπερὰ ὡς μαργαρίτινον δάκρυ, ἐν τῷ ἐρεβῶδει χεῖ
 ἐπιπλέουσα, κυλίεται ἄμα πῆρρω ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ὑ-
 πνοῦντος πελάγου, ὅπερ τότε χρυσοῦμενον μειδιᾶ
 γλυκὺ ὄνειρου μειδίαμα· ὦ συμπαθῆ φωτα δι' ὦν ὁ
 οὐρανὸς οἶονεὶ δακρυλαμπῶς μειδιῶν φαιδρύνει τὴν
 ἀγρίαν σιγὴν τῆς νυκτός· ὦ ἀστέρες ! τί ἄρχ' ἐστε ;
 σπινθῆρες τῆς αἰθίδιου χαρῆς λαθραῖως τὸ ὑπερνήφελον
 δῶμα ἐκφυγόντες ; ἢ ἀνέριθμοι κόκκοι τῶν δίκην χα-
 λίκων τὰ παραδείσια ἐδάφη καλυπτόντων ἀδαμάντων
 καὶ σαπφείρων, τυχαίως ἐπικυλισθέντες εἰς τὸν εὐρὺν
 οὐρανόν ; ἢ μὴ ἐστὲ χρυσαῖ ἀμάρχαντα ἄνθη τοῦ φωτός
 ὦν ὁ Πλάστης ἐν τῇ μελλούσῃ μεγάλῃ ἡμέρᾳ στεφα-
 νώσει τὰ θεῖα μέτωπα τῶν ἀγίων Αὐτοῦ καὶ ἄπερ
 εἰκῆ ἦδη ἀνά τὰ ὕψη κατασπεῖρει ὅπως ἡ λάμψις
 αὐτῶν, ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν εἰσδύουσα, ἐγγαράξῃ ἐν αὐ-
 τῇ θερμὸν πόθον πρὸς τὸ ἰδεῖν τοῦτο στέμμα ; . . .
 ἢ μὴ ἄρχ' ἐστε κεκρυσταλλωμένοι ψεκᾶδες τῆς τὰ
 χιονόπλαστα ἄνθη τῆς Ἐδέμ ἀρδευούσης δρόσου ἢ
 συμπαθῆ ἀργυρόστιλπνα δάκρυα ; ἀλλ' ὦ ἄστρα, τίνος
 δάκρυά ἐστε ; μὴ τῆς γιγαντώδους μελανοπέπλου χή-
 ρας τοῦ Ἥλιου Νυκτός κλαίουσης τὴν ἀπουσίαν τοῦ
 φωτεινοῦ αὐτῆς ἰνδάλματος, ἢ μὴ δάκρυα ἀγνά ἐ-
 λέου; καὶ συμπαθείας, ἀπ' εὐσεβῶν σταλαχθέντα ψυ-
 χῶν ὅπως καταπραύνωσι τὴν πυρᾶν τῆς θλίψεως τὴν
 φλέγουσαν ἄμα καὶ καθαίρουσαν, ἀλλὰ μήπω ἔξον-
 τοῦσαν τὴν καρδίαν, ἧς ἡ ὕλη ἐπλάσθη ἀφθαρτος, τὴν
 πυρᾶν ταύτην, ἣν πολλὰκις πνοὴ Θεοῦ ἐπὶ ἀνεξερυνή-
 τῳ σκοπῷ ζωπυρεῖ καὶ ἐν ἧ ἡ καρδία, καταπονουμένη
 ἀλλ' ἔτι ἀναλλοίωτος, τηρεῖται ἐπίσης ἀγνή, ἐπίσης
 ἱερὰ ὡς ἡ βίβλος ἢ φλεγόμενη καὶ ἀφλεκτος ; Ὡ ἄ-
 στρα, εἰ οὕτως, μὴ εἰσθε τὰ μυρία ἀργυρᾶ δάκρυα,
 ἄπερ ἡ Παρθένος ἔχεεν ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Τέκνου αὐ-
 τῆς, τοῦ μάρτυρος Θεοῦ, καὶ ἄπερ ἀγγέλου χεῖρ εὐλα-
 βῶς συλλέξασα ἐπὶ τοῦ αἰθέρος διέσπειρεν, ἵνα ἐφεξῆς
 ἀφῶνως λαλῶσι τῇ ψυχῇ ἡμῶν ; . . . Σύννοος ἔτι ἐ-
 θεώρουν αὐτὰ ἐπὶ στιγμαθῶν σιγήσασα· κρότος τότε
 μορμύροντος ὕδατος ἠκούσθη· ἦν ἡ παρὰ τὸ δάσος
 δροσῶδες κρήνη, ἧς τὸ κοιμώμενον νᾶμα πρὸ μικροῦ
 τὸ βῆμα μου ἐφύπνωσεν· ἦν ἡ μόνη ἐν τῇ ζοφερᾷ ἠρε-
 μίᾳ λαλοῦσα φωνή.

— Ὡ κρήνη ! ἀνέκραξα· σὺ ἦς τὸ χρυσορρέον νᾶμα
 καθ' ἐσπέραν ἀσπάζεσαι ἐπιπίπτουσα ἢ ἠδεια τῶν

ἄστρον ἀκτίς· γινώσκεις ἄρα τί εἰσι ταῦτα καὶ πρὸς
 τί ἀνά τὰ ὕψη ἐσπάρησαν ;

Καὶ ἡ βρῦσις μοὶ ἀπεκρίνατο διὰ τοῦ φλοίσβου :

— Εἰσὶ φεγγυόλοι πυρσοὶ ἀναφθέντες ἐπὶ τοῦ οὐ-
 ρανοῦ ὅπως ἀντανακλώμενοι καταλάμπουσι τὸ νᾶμα
 μου σκολιῶς ἐν τῷ σκότει προορρέον.

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ, οὐδεμίαν βεβαιότητα ἐνέχου-
 σα, οὐδόλως ἐξήρκεσέ μοι· ἀλλὰ μακρὰν ἐν τῷ βαθυ-
 σκίῳ δάσει ἤκουσα τοῦ ἀφηνισθέντος πτηνοῦ ἐναρ-
 μόνιον ἄδοντος· τότε προέβην πρὸς αὐτό· ἴσως, εἶπον,
 κάλλιον τῆς βρῦσεως οἶδεν ὁ νυκτίλαλος αἰοιδός.

— Ὡ πτηνόν, ὅπερ ἔσχει τοὺς ἀέρας διασχίζον,
 πρὸς τὰς αἰθερίους ἐκτάσεις ἀνίπτασαι· εἰπέ μοι τί
 ἄρχ' εἰσὶν οἱ ἀπειροπληθεῖς ἀστέρες οὓς ἐγγίζεις διὰ
 τῆς πτήσεως ;

— Ἄγνοῶ· ἀπεκρίνατο ὁ οὐρανοφοίτης ψάλτης·
 νομίζεις ὅτι διὰ τῶν πτερυγῶν δύναμαι νὰ προσψά-
 σω αὐτούς ; ἀλλ' ὦ ξένη, τὰ αἰθέρια ταῦτα φωτα εὐ-
 ρηνται πολλῶ ἀνωτέρω τῶν χρυσορροδίνων νεφυδρίων
 ἐφ' ὧν ἐγὼ ἀνυψούμενος ἐνᾶζομαι· ἀλλὰ σμικρὸς
 ἐγὼ πτεροῖς τοῦ δάσους αἰοιδός πρὸ τοῦ ὄρθρου ἀφ-
 πνούμενος, θεωρῶ αὐτούς μαρμαίροντας ὡς μυστηριώ-
 δεις ἀκτίνες θεοῦ πυρός ὅπερ μοὶ ἐμπνέει τὰς νυ-
 κτίας ῥόδῳ μου . . . καὶ μέλπων αὐτούς, ἀγνοῶ αὐ-
 τοὺς· ὡς ὑμεῖς οἱ μέροπες αἰοιδοὶ, οἵτινες ἀείποτε
 ψάλλετε τὸ πόρωθεν γοητεῖον ὑμᾶς ἰδεῖν, ὅπερ
 ὁμῶς οὐδέποτε ἐν τῷ βίῳ ἐκ τοῦ σύνεγγυς εἶδετε.

Καὶ τὸ πτηνόν στραφέν πάλιν πρὸς τὰ ὕψη ἐπανήρ-
 ξατο τῶν περιπαθῶν αὐτοῦ ὠδῶν, ἀδιαφοροῦν ἂν ἡ
 ἀπάντησις αὐτοῦ ἐπλήρωσεν ἢ οὐ τὴν πυρετώδη πε-
 ριεργίαν μου. Φεῦ ! μάτην ἀνηρώτων τὴν γήινον φύ-
 σιν· αὐτῆ ἠγνόει τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀσυναίσθητος, ἐν τῷ βαθύ ρεμβασμῷ μου, διέ-
 βην κατὰ μήκος τὸ δάσος· ἐγγὺς δὲ τοῦ πέρατος αὐ-
 τοῦ ὠρθούτο χλοερὰ λοφίσκου κλιτύς ἐφ' ἧς γέρων
 ποιμὴν, ὑπὸ ἐλάτην καθήμενος, ἔθεᾶτο τὰ ἀστεροῦσα
 καὶ κἀλλη τῶν ὕψων. Τότε προσεγγίσασα ἠρώτησα
 αὐτόν :

— Εἰσὶν ἀπειρήριθμοι χρυσοφεγγεῖς λαμπάδες ὦν
 ἐκάστη αὐτομάτως ἀνάπτεται ἄμα ὡς ἐπὶ γῆς ἀνα-
 τεῖλη ἢ ὑπαρξίς θνητοῦ τινός, σβέννυται δὲ ὅτε καὶ
 αὐτῆ ἐν τῷ τᾶφῳ δύση· καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ὁ θνητός ᾧ
 ἀνήκει ἐργάζεται τὴν ἀρετὴν, αὐτῆ ἀστράπτει φέγγος
 γελῶν ὡς μειδίαμα, παρευθὺς δ' ὡς οὗτος δι' αἰσχροῦ
 τινός πράξεως βεβηλώσῃ τὸν βίον αὐτοῦ, ἡ ἀκτίς τῆς
 ἐφόρου λαμπάδος ὑποτρέμει ἀμυδρῶς ἐν τῷ σκότει
 ὠχρὰ ὡς δάκρυον· ἰδοὺ διατὶ οἱ ἀστέρες ἐνέχουσιν ἀμ-
 φότερα ταῦτα ἐν τῇ λάμψει αὐτῶν . . . Ἰδὲ ἐκεῖ ὑπερ
 τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ἄστρον λευκάζον, ὅπερ τῇ
 στιγμή ταύτῃ νέφος ἀραιὸν μελανόφαιον ἐκάλυψε . . .
 τοῦτο δηλοῖ ὅτι αἰφνίδιος δυστυχία ἐπισκιάζει τὸν
 βίον τοῦ εἰς ὃν ἀνήκει θνητοῦ· ὦ ! εἶθε ταχεῖα πνοὴ
 βορρᾶ νὰ σκεδάσῃ παρευθὺς τὸ ὠχρὸν νέφος ἀπὸ τοῦ
 ἀστέρος καὶ θεῖα ἐπίπνευσις τὴν ζοφερὰν τῆς δυστυ-
 χίας σκιάν ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ θνητοῦ ! . . . Ἀλλὰ βλέ-
 πεις ἐκεῖ μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἀστὴρα διὰ τὸντα

ὅστις ἀκαριαίως εἰσπίπτει καὶ σβέννυται ἐν τῷ ἡρέμῳ ὠκεανῷ; . . . εἶναι ἡ δύουσα λαμπὰς ἀνθρώπου ὅστις τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἐκπνέων βυθίζεται ἐν τῷ ἀχανεὶ τῆς Λήθης πόντῳ! . . . ἰδοὺ τὸ ἄστρον σβεννύμενον ἀφῆκε χρυσοῦν ἴχνος ἐν τῷ οὐρανῷ ὃν διέσχισε. . . ὦ, εὐδαίμων ὁ ἐκπνεύσας! . . . τοῦτο εἶναι τὸ χρυσοῦν ἴχνος τῆς ἀρετῆς τὸ ἐγγαρχθὲν ὀπισθεν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ εὐρέος στερεώματος τῆς ζωῆς, ὅπερ διήλθε, τὸ δὲ ἔσχατον αὐτοῦ ἀπαύγασμα ἐπιπίπτον τῶν κυμάτων τοῦ πόντου τῆς Λήθης ἐπιλάμψει αὐτῶν ἔσασι! . . . ἀλλὰ πόρρω ὑπὲρ τὴν γραφικὴν ἐκείνην τῶν μικρῶν νεφιδίων σωρείαν, ἕτερός τις ἀμυδρὸς ἀστὴρ δειλῶς ἐμφανίζεται. εἶναι ἡ ἀνατέλλουσα λαμπὰς ζωῆς τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἐπὶ τῆς γῆς γεννωμένης; ὦ, εἴθε ν' ἀστράφης ἐφεξῆς φαιδρὸς καὶ γελόεις, μικύλος ἀστὴρ, ὅστις σχίσας τὰ νέφη! . . . Ἄνὰ πᾶσαν στιγμὴν, νυκτοπλανῆς ὀδίτις, τὸν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ὠκεανοῦ σβεννύμενον ἀστέρα ἕτερος αἰφνιδίως ἀνατέλλων, διαδέχεται ἐπὶ τοῦ ἀπείρου οὐρανοῦ. Ἐκεῖ οὕτω, διὰ τῶν αὐτομάτων τούτων λαμπάδων, αἰτινες μειδιῶσιν ἢ κλαίουσι, βυθίζονται εἰς ζοφόντα νέφη καὶ πάλιν αἰγλήσασαι ἀπ' αὐτῶν χαροπῶς ἐξέρχονται, ἀνατέλλουσι καὶ δύουσι χαράττουσι τέλος χρυσοῦν ἴχνος ἢ ἀπόλλυνται θλιβερῶς ἐν τῷ χάει, πιστῶς ἀντανακλάται ὁ βίος ἡμῶν. Μὴ ἐρωτήσης με πῶς καὶ διατί εἰς τὰ ὕψη ἀνήφθησαν; τοῦτο οὐδέποτε ἐδίδαξέ με ἡ μήτηρ ἢ ἡ μάμη μου παρ' ὧν ἔμαθον ὅσα σοὶ εἶπον. ἀλλ' οὐδὲ ποθῶ νὰ μάθω πλείονα. μοὶ εἶναι τοσούτῳ ἡδὺν ν' ἀτενίζω τὸ ἀπέραντον τῶν βίων κάτοπτρον καὶ ἐν αὐτῷ ν' ἀνευρίσκω τὸν ἐφορὸν μου ἀστέρα, μικρόν, ἀνευ θάμβους ὡς οἱ τοῦ πρώτου μεγέθους, ἀλλὰ διὰ τοῦ γλυκέος καὶ γαληνίου φωτὸς αἰετοῦ διαγελάωντά μοι! τί πρὸς ἐμέ τὰ λοιπὰ; . . .

Ἄλλ' αἰφνης σοβαροὶ γλαυκοὶ κρωγμοὶ εὐκρινῶς πόρρωθεν ἐκ τοῦ ἄστεος φθάνοντες ἐτάραξαν τὴν γαλήνην τῆς νυκτεροσκεποῦς ἐξοχῆς. ἦν ἡ γλαυξ τῆς ἐπιστήμης, ἡ γρηγοροῦσα παρὰ τὸν ἀκχάματον ἀστροπόλον, τὸν υἱὸν τῆς Νυκτὸς καὶ τοῦ ἀστροφεγγοῦς οὐρανοῦ. καὶ ἡ φωνὴ αὐτῆς ἐφαίνετό μοι λέγουσα: «Οὐχί! τὰ ἄστρα δὲν εἶναι ἀνθη χρυσᾶ ἢ ἀδάμαντες ἢ ἀφθίτων δακρύων ψεκάδες ἢ λαμπάδες ἐφοροὶ τῶν θνητῶν αὐτομάτως ἀπτόμεναι. ἐνέχουσι μυστήριον, πλὴν οὐχὶ μυθῶδες ἢ ἀνῆκον εἰς τὸ αὐτόματον, ἀλλὰ μυστήριον μέγα καὶ ὑπερφυῆς μυστήριον ἐνέχον τὴν ἀλήθειαν, μυστήριον ἐν ᾧ ἡ καρδία ἀκούει κεκρυμμένως λαλοῦσαν τὴν ὑψίστην φωνὴν τοῦ τὰ πάντα διέποντος! . . . Οὐχί, ἀνθη ἢ ἀδάμαντες εἰσὶν οἱ ἀστέρες, ἀλλὰ σφαῖραι γιγάντειοι, φωτόλουστοι γαίαι, διάπυροι ἥλιοι σφαῖραι ἐν τῷ ἀνευ περάτων σχήματι αὐτῶν μυστικῶς τὸ ἀνευ τέρατος Ἄπειρον εἰκονίζουσαι. κόσμοι εἰς ἀτλαντίους ἀγκάλας ἀπέραντα πελάγη καὶ ἀτεράμνους βράχους καὶ συννεφίσταπτα ὄρη ἐγκλειόντες. Ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ καθ' ἣν ὡς μόνη τῆς σιγῆς ἡχώ οἱ πτερόεντες λόγοι μου τὸ οὖς σου θίγουσι, πομπὴ ἀπείρως μεγαλοπρεπῆς ἐν τῇ σιγηλῇ αὐτῆς ἀρμονίᾳ τελεῖται ἐπὶ τῶν ἀπείρων ἐκτάσεων καὶ ἡ θεῖα αὐ-

τὴ πομπή, ἐν ἧ ἀφώνως, μυστηριωδῶς δοξολογεῖται τὸ ὄνομα τῆς ὑπερτάτης Παντοδυναμίας, ἐστὶν ἡ ἀνελίξις τῆς φυσικῆς τῶν κόσμων τούτων ζωῆς! . . .»

— ὦ τῆς θαυμασίας ἀποκαλύψεως! ὦ τοῦ θάμβους! ὦ τοῦ εὐρους τῆς ἀληθείας, ἣν ἀδυνατεῖ νὰ περιλάβῃ τὸ στενὸν πνεῦμα μου! ἀνέκραξα ἐννεός ταῦτα λοιπὸν τὰ καλλίστιλπνα τοῦ οὐρανοῦ φῶτα τὰ δίκην μαργαρωδῶν σταγόνων ἀπὸ τοῦ ἀμέτρου χύους γλυκερῶς ὑπολάμποντα, εἰσὶ κόσμοι τεράστιοι, αἰωνόβιοι κόσμοι, ἀπολαύοντες ἡμέρας καὶ ἔαρος, περιδινόμενοι ἢ ἀκίνητοῦντες, φέγγοντες ἢ φωτιζόμενοι; . . . Τότε ἰδέα τις, ἰσχυρὰ καὶ μάχος ἰδέα ἐξ ἐκείνων ὡς ὁ νοῦς πρὶν ἢ εἶτι ἐντελῶς διαπλάσῃ μετὰ περιπαθοῦς ζέσεως ἀσπάζεται, ἐπὶ μᾶλλον ἀπεθάρμβωσέ με καὶ ἐπέσχεν ἐπὶ τῶν χειλέων μου χείμαρρον ὄλον ἐκφορέων θαυμασμοῦ.

— Πανδαῆς γλαυξ! ἀνέκραξα. ἡ ἀκομήτως ἀέτιον ὄμμα στρέφουσα πρὸς τὰ ἀμετρα ὕψη ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ σκότους καὶ τῆς γενικῆς ἀναπαύσεως εἰπέ μοι, οἱ μυριοπληθεῖς οὗτοι κόσμοι ἀσκόπως ἐπὶ τῶν ἀχάνων αἰθέρων ἐσπάρησαν. μὴ ἄρα βιοῦσιν ἐπ' αὐτῶν πολυάριθμοι ἀνθρωπότητες καλλιθέμεθλα ἄστεα ἐρείδουσαι ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν, καὶ διὰ ταχυπόρων πλοίων τὰς θαλάσσας πληροῦσαι, πλέουσαι εἰς ὄνειρα δόξης καὶ εὐδαιμονίας, ὡς ἡμεῖς πολυμόχθως, ἀλλ' εὐτυχέστερον ἴσως ἡμῶν δρῶσαι πρὸς ἐπίτευξιν αὐτῆς; ἀνθρωπότητες καταμανθάνουσαι τοὺς περιστοιχούντας αὐτὰς κόσμους, μεμαγευμένον ὑφῆσαι βλέμμα πρὸς τὸ ἀθάνατον ἰδεῶδες, ἐν ἐνθουσιασμῷ τέλος γονυκλιτοῦσαι πρὸ τοῦ ἀπειροθαυμάστου τῶν θαυμασίων Δημιουργοῦ; . . .

Ἄλλὰ τὸ βαθύσοφον τῆς Ἐπιστήμης πτηνὸν σιγῆν ἀγνοίας πρὸς τὴν φωνὴν μου ἀντέταξε. μόνον τῆς λέλου Ἠχοῦς ἤκουσα χλευαζούσης τοὺς τελευταίους αὐτῆς τόνους οἵτινες φροῦδοι ἐξέπνεον.

— Οἴμοι! ἐφέλλισα τότε σύννοος. ὦ Ἐπιστήμη, πανδαῆς ἀμαθῆς. ἕως πότε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου θὰ τρέμωσιν ἀβληχρῶς ἐν τῷ σκότει αἱ ἀκτίνες τοῦ λύχνου σου; ἕως πότε τὸ ἕτερον τῶν ἐν τῷ χάει τοῦ ἀγνώστου τὴν φωτεινὴν μορφήν τῆς ἀληθείας ἐκζητούντων ὁμμάτων θὰ σοὶ κλείη διὰ τῆς εὐρείας παλάμης ἢ ἀγνοίας, ἀδελφῆ τῆς γνώσεως; . . .

Καὶ ἠτένισα ἀπαξ ἔτι πρὸς τὰ ὕψη μετὰ πόθου θερμου. οἱ μάγοι ἀστέρες ἐν τῇ προκεχωρηκίᾳ νυκτὶ λαμπρότερον ἢ πρὶν ἐσελάγιζον. ἡ δὲ ὑποτρέμουσα αὐτῶν μαρμαρυγὴ, ἣτις ἐθώπευε τὸ ὄμμα μου, περιεῖχεν ἀνέκφραστον θέλγητρον. Ἐνῶ δ' ἐν ἐκτάσει ἐθεώρουν αὐτούς, ἀναισθητοῦσα πρὸς τὴν διάτορον τῶν μεσονυκτίων ἀλεκτριδῶν κρυγῆν, ἀναισθητοῦσα πρὸς τὴν δρασάπνον αἴθραν, ἣτις μοὶ ἐρρίπιζε τὸ μέτωπον, αἰφνης ἀπὸ γωνίας τινὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀνοιγομένης ἰδεῶδης νεφελώπεπλος μορφή, λαμπρὰ ὡς ἀκτὶς καὶ γοργὴ ὡς ἐκείνη, κατερχομένη ἐλαφρῶς ἐπ' ἐμέ ἐπίπταται. ἦτο ἡ Μοῦσα ἢ ἡλιόπλαστος κόρη τοῦ αἰθέρος, ἣτις μειδιῶσα καὶ ἀμάραντον τινα κλάδον τοῦ

χρυσοδάφνιδος Παρραδείσου ἐστεφανωμένη, ἐπῆλθέ μοι ἐκείθεν γλυκεῖα ἀρωγός,

— Ἄφρον, πρὸς τί δὲν μ' ἐπεκαλέσθης; μοὶ εἶπε γαληνιάως, διὰ τῶν ἀργυρῶν δακτύλων τὴν κόμην μου θίγουσα.

— Σύγγνωθι, ἀγνή θεότης! ἐφώνησα γονυπετοῦσα καὶ ἀσπάζομένη τὸ νεφελὸν αὐτῆς κράσπεδον. «αἱ τῆς φρενὸς ταραχαὶ παρέπλαγξαν καὶ σφόν»· πόσω μᾶλλον ἐμέ τὴν ἀδαῆ τῆς γῆς κάτοικον;

— Ἰδέ! ἰδέ! μοὶ εἶπε δεικνύουσά μοι τὸν οὐρανόν· ἰδέ τοὺς ἀστέρας. θὰ σοὶ ἐρμηνεύσω τὸ μυστήριον τῆς συμπαθοῦς αὐτῶν λάμψεως. ὅτε μετὰ τοὺς μόχθους τῆς ἡμέρας οἱ θνητοὶ ἀφεθέντες εἰς ὕπνον λυσιμέριμον, ἐν τῇ βραχείᾳ ταύτῃ ἀνυπαρξίᾳ βιοῦσιν αἰῶνας ὄλους χαρὰς ἦν ἐπιτέλλει στιγμαῖον ὄνειρον, καὶ οἱ ἀστέρες μόνον ἐπ' αὐτοὺς ἀγρυπνῶσιν, ἕκαστος τότε τῶν μυριοπληθῶν τούτων ἀστέρων ἐστὶ τὸ πύχρυσον δῶμα ἀγγέλου φύλακος, ὅστις ἀπὸ ἀμέτρου ὕψους τὴν αὐτῶ ἀφιερωμένην θνητὴν ὑπαρξίν ὀκοιμήτος φρουρεῖ. Ἐκαστος τῶν ἀστέρων τούτων ἐστὶ φωτεινὴ σφαῖρα ἧς τὰς λαμπρὰς ἀειθαλεῖς καλλονὰς ἢ φαντασία σου ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ ὡς τὸ ὄμμα σου ἀδυνατεῖ νὰ προσίδῃ αὐτὰς. ἐκεῖ τὸν χοῦν τῆς γήινης σφαίρας στίλβουσα χρυσοκόκκις ἀντικαθίστησιν ἐκεῖ ὑψηκόρυφα ὄρη στεφανοὶ θεσπεσίως ἢ ἀκτὶς τοῦ οὐρανοῦ φωτὸς. ἐκεῖ εἰς καλλίρροα κύματα θαλασσῶν σαφειρίων κλίνοντα λούουσι τὰς ἀβράς κεφαλὰς χρυσᾶ ἄνθη ἐπὶ τῶν ἀκτῶν θάλλοντα καὶ ἢ ἐπ' αὐτῶν σταλίζουσα δρόσος, γλυκὴ δάκρυ χαρὰς ἐκ τῶν ἀγγελικῶν ὁμμάτων, ἔλυτος ἐφεξῆς ἀδάμας σπινθηροβολεῖ ἢ δὲ δροσοζέφυρος τῶν ἀγγέλων πνοὴ ἐστὶν ἢ θωπεύουσα αὐτὰ αἶρα. Βλέπεις τὸν ἀστέρα ἐκεῖνον τὸν ὠχρὸν ἀλλὰ φωταυγῆ, ὅστις ἐπὶ τῶν ναμάτων τῆς ἐγγύς ρεούσης κρήνης ἐπιχέει κυμαινομένην ἀνταύγειαν; εἶναι ὁ σὸς ἀστὴρ. δὲν εἰσδύει μέχρι βάθους τῆς καρδίας σου ἢ μελιχρὰ αὐτοῦ ἀκτὶς ζωηρότερον αἰφνιδίως ἀναλάμπουσα; ὁ φύλαξ ἀγγελός σου σπρσμειδιᾶ τῇ στιγμῇ ταύτῃ ὅτε τὸ ὄμμα σου μηδὲν αὐτὸν διακρίνον ἀτενίζει αὐτόν. Οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ οἱ ἀστερόθρονοι ἀγγελοὶ τὸν μὲν ὑπνοῦντα φρουροῦσιν ἐν τῇ ἡρέμῳ ἀπολαύσει τοῦ ὄνειρου αὐτοῦ, τὸν δὲ ἀγριπνοῦντα τεθλιμμένον παραμυθοῦσι μυστηριωδῶς. ἀκτινοὶ δίκην ἐπιτέλλοντες αὐτῷ συμπαθεῖς μειδίαμα. Ἀκούεις ἀβροτάτην τινὰ ἡχώ δίκην ἀβεβαίων μουσικῆς ψιθύρων ἀνὰ τοὺς αἰθέρας ἐπιπνεύουσιν; εἶναι ἡ μόλις ἀκουομένη συναυλία τῶν φρουρῶν ἀγγέλων, οἵτινες, λευκόπτεροι ἀπρόδρες, ἀπὸ χρυσῶν φωλεῶν δι' ἱερῶν πρὸς τὸ θεῖον φῶδῶν βαυκαλώσιν ἡρέμα τὸν ὕπνον τοῦ σύμπαντος. Καὶ ἂν ἐνίοτε εἰς τῶν ἀστέρων, γοργότερος τῆς στιγμῆς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέρχεται, δὲν ἀποσβέννυται τυχαίως ἐν τῷ κενῷ, δὲν καταποντίζεται ἀστραπηδὸν εἰς τὰ ζοφώδη τῆς γῆς πελάγη. Τῇ στιγμῇ ἐκείνη ἐνάρετος ψυχὴ πτερυγίζει πρὸς τοὺς οὐρανοὺς. ὁ δὲ ἐφορος αὐτῆς ἀγγελος καταβαίνει ταχέως μετὰ τῆς χρυσοῦς κρηπίδος αὐτοῦ, ὅπως παραλαβὼν ἐκείνην ἐπ' αὐτῆς, ἀναβι-

βάσῃ εἰς τὰ ὑπερνέφελα ὕψη, πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰψίστου.

. . . ὦ! . . . ἀτενίζε, ἀτενίζε τὰ ἄστρα ὅτε ἀγνή χαρὰ πλημμυρεῖ τὴν καρδίαν σου, τὸ γλυκὺ τοῦ ἀγγέλου σου βλέμμα ἐπ' αὐτὴν δίκην σπινθῆρος φερόμενον θέλει στίλβοι καὶ καθαγιαζέει αὐτήν. ἀτενίζε αὐτὰ καὶ ὅτε σὲ θλίβει ἡ Λύπη, τὸ ἀκτινοειδὲς τοῦ φύλακος σου μειδίαμα θέλει σὲ παραμυθεῖ σιγηλῶς, λυὸν τὴν ἀχλὺν δι' ἧς ἐκείνη σὲ περιβάλλει! . . .

Καὶ ἡ εὐεργέτις Μοῦσα ἀκαριαίως ἀπέπτη. ἐνῶ δὲ ἡ ἐσχάτη ἄκρα τοῦ νεφελώδους χιτῶνος αὐτῆς ἐξηφανίζετο εἰς τὰ ὕψη, χρυσοῦν φύλλον τῆς δάφνης αὐτῆς ἀποσπασθὲν ἐκυλίσθη ἐπ' ἐμέ.

— ὦ σοφέ! ἐψιθύρισα ἔνθους ἔτι ἀποστρεφόμενος μικρὸν ἀπὸ τῆς Ἐπιστήμης, ἦτις, ὑπὸ χασμᾶτων αἰφνιδίως κωλυομένη ἐν τῇ πρὸς ἐκζήτησιν τῆς ἀληθείας πορείᾳ, σύννοος φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἐρρυτιδωμένον μέτωπον, ἔνθους κλίνον τὸ γόνυ πρὸ τῆς θεορρήμονος Μούσης, τῆς κορῆς τοῦ παραδείσου, ἣτις γλυκύφωνος καὶ μειδιῶσα σοὶ ἐκλαλεῖ τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ! . . .

Τὸ ὕστατον δὲ ποσοβλέπουσα τὰ ἄστρα, εἶπον:

Λάμπετε, ἄστρα φαιδρὰ! χρυσαυθεῖς τῶν ἀγγέλων λιμῶνες, ἄδυτον ἔαρ ἐγκλείοντες, φῶς, ἄνθη, δρόσον καὶ ἡῶμα! θεῖοι Παράδεισοι σεῖς ἀφειδῶς ἐσπαρμέν' εἰς τὰ ὕψη. ὦ! ἔσασι πρὸς τὰ ὕψη τὸ βλέμμα ἡμῶν προσηλοῦτα. ὦ βασιλεῦ τῆς ἡμέρας κρουνοὺς χύνων φέγγους ἰάπλετου

ὅπερ θαμβοῦν ἀψυνοὶ τοὺς θνητοὺς καὶ τὰ ὄνειρα [λύει,

ἦλιε! μὴ εἰς τὴν νύκτα αὐτὴν, μὴ αὐγὴν ἀνατελεῖς! ἄφες ἐδῶ ἔσασι γονυκλίνουσα τὰστρα νὰ βλέπω κ' ἢ λαμπερὰ τῶν ἀκτῶν νὰ μοὶ φέρῃ μειδίαμ' ἀγγέλων! ὦ ἐρημῖτ' ἀετέ, εὐρυπτέρυξ τῶν ὕψων ἀναξ. ὁ βραχοθέμεθλον θρόνον οἰκῶν ἐπὶ ὕψους ὄρεων, ὅστις φωτόπλιστον βλέμμα ἰθύνας γοργὸν πρὸς τὰ

[νέφη, αἶρεσ' εὐθύς πρὸς αὐτὰ πρὶν ἀνέμου πνοῆ σὲ προ- [φθάσῃ.

ὦ! σ' ἐξορκίζω! τάχως διὰ μέσου νεφῶν καὶ ἀέρων· εἰς τάνοικτά σου πτερὰ ἐλαφρὰ αἰφνιδίως ὕψων με, φέρε μ' εἰς τὰστρα! κ' ἐκεῖ τὸ χρυσοῦν ἔδαφος τῶν [πατοῦσα,

εἰς τὰς γλαυκάς τῶν θαλάσσας ἐκεῖ ὅπου εὐπτερον [σῶμα

λούουσιν ἀγγελοὶ, νὰ κατοπτρίσω μορφήν μειδιῶσαν, μ' ἐν τῆς ἀκτῆς χρυσοῦν ἄνθος τὴν κόμην μου νὰ [στεφανώσω,

καὶ εἰς στιγμὴν γλυκεράν, εἰς στιγμὴν ἡδονῆς ἀ- [θανάτου,

ἐπὶ τὰ χεῖλη ἐν φίλημα θεῖον μ' ἀγγέλουσ ν' ἀλλάξω.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΣΤΟΥ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΜΗΧΑΝΙΚΑ.—Η μεταφορά των οίκων εν Αμερική.—ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ.—Οι παγώνες της Σπιτζβέργης κατά τον κ. Charles Rabot.—ΧΡΟΝΙΚΑ.—Τὸ ὕδωρ ὡς μεταδοτικὸν τοῦ χολεροῦ, ὄνου ἰού.—Ο Στράβων καὶ ἡ ξηροφυλλία.—Μετεωρολογικὸν δελτίον τοῦ μηνὸς αὐγούστου (ν. ἡμ.).

Ἐν προηγουμένη Ἐπιστημονικῇ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει ἀνεγράψαμεν τινὰς τῶν μετ' ἐπιτυχίας ἀναληθεισῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς μεταφορὰν ὀλοκλήρων οἰκοδομῶν ἀπὸ σημείου τινὸς εἰς ἕτερον σημαντικῶς τοῦ πρώτου ἀπέχον, ἐπιχειρήσεων, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐγένετο ἐν Rouen τὴν 6/18 φεβρουαρίου ἐ. ἔ., πολλὰ δὲ ταύτην διδέξαντο ἐν Ἀμερικῇ, ἐν αἷς ἀξιολογώταται εἶνε ἢ ἐν Σικάγῳ ἐσχάτως γενομένη. Τὴν ἀναγραφὴν τῶν ὄσφ τολμηρῶν, τοσοῦτω καὶ ἀξιοθαυμάστων ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ἰδίᾳ τῆς μηχανικῆς ἀκριβείας, ἥτις συνοδεύει τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας, γεγονόντων συμπληροῦμεν σήμερον συντόμως ἐκτιθέντες ἐν ταῖς στήλαις ταύταις τὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἀμερικανικῇ πόλει τελεσθεῖσαν ἐσχάτως ἀνύψωσιν ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ὀλοκλήρου οἰκίας, σημαντικῶν διαστάσεων καὶ βάρους, 4 1/2 καὶ πλέον μέτρα ὑπεράνω τῆς θέσεως, ἐφ' ἧς τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἐπὶ μακρῶν πρότερον χρόνον ἐθεμελιούτο. Ὅταν δι' οἰονδύτινα λόγον οἰκοδόμημά τι κρίνεται μικρότερον τοῦ δέοντος ἢ μὴ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς βλέψεις τοῦ ιδιοκτῆτου αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀρχιτέκτων ὑπολογίσῃ τὴν πρὸς ὀλοσχερῆ κατεδάφισιν καὶ ἀνοικοδόμησιν αὐτοῦ δαπάνην ὑπερβολικὴν, τότε ἀντὶ ταύτης χρησιμοποιεῖται ἢ ἀνύψωσις τῆς οἰκοδομῆς διὰ προσθήκης διαμερισμάτων, προστιθεμένων οὐχὶ ὑπεράνω τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, ἀλλὰ κάτωθεν αὐτῶν, ἥτοι μετὰ τῶν ὑπαρχόντων διαμερισμάτων καὶ τοῦ ἐδάφους.

Ἡ πρὸς τοῦτο ἐργασία, μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτυχίας ἐκτελεσθεῖσα ἐσχάτως ἐν Σικάγῳ, διαφέρει τῆς πρὸ μὲνός περιπέτου ἀναγραφείσης ἐν ταῖς στήλαις ταύταις μόνον καθ' ὅσον μετὰ τὴν τομὴν τῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῆς, ἀντὶ νὰ μετενεχθῇ αὕτη εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πρώτης θέσεως, ἀνύψουται ὀλοκλήρως διὰ καταλλήλων μηχανημάτων, καὶ ἐνῶ τοῦτο βραδέως γίνεται καὶ ὀλοκλήρως ἢ οἰκοδομῆ μὲνει μετέωρος, κτίζονται ὑπ' αὐτὴν οἱ τοῖχοι τοῦ προστιθεμένου ἰσογαίου διαμερισματος. Τὴν μέθοδον ταύτην ἐχρησιμοποίησαν ἐν Σικάγῳ πρὸς ἀνύψωσιν οἰκίας, τέσσαρας ἐχούσης ὀροφᾶς πλὴν τοῦ ἰσογαίου διαμερισματος. Τὸ πλάτος αὐτῆς εἶνε 12, 25 μ., τὸ βάθος 33, 25 μ. καὶ τὸ ὕψος 30, 50 μ., τὸ δὲ ὀλικὸν βάρος ἐξισοῦται πρὸς 6000 τόννων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀξία τοῦ γηπέδου ἐφ' οὗ κεῖται ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκία εἶνε μεγίστη (περὶ τὰ 7000 φρ. κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον), καθ' ὅσον αὕτη κεῖται εἰς μίαν τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τῆς ἀχανοῦς ἀμερικανικῆς μεγαλοπόλεως, ὁ δὲ ιδιοκτῆτης αὐτῆς ἐξημιούτο ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τῶν πρὸ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνυψώσεως διαμερισμάτων τοῦ κτήματος αὐτοῦ ἐσκέφθη δαπανᾶν 100000 δολλαρίων, ἥτοι 516000 φράγκων, νὰ κατασκευάσῃ νέον διαμέρισμα, ὅπερ ν' ἀποφέρῃ αὐτῷ ἐτησίως τὸ ἀρκούντως στρογγύλον ποσὸν τῶν 25000 δολλαρίων.

Τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνέλαβε μετ' ἀξιοθαυμάστου πεποιθήσεως περὶ τῆς ἐπιτυχίας καὶ αἰδίως ἤγαγεν εἰς πέρας ἀμερικανὸς τις μηχανικός, ὄστις μεγάλας ἰδίᾳ ἔδει νὰ λάβῃ προφυλάξεις πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεως—διότι καὶ ἡ οἰκοδομὴ ἦτο ἀρχαία καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπτελεῖτο ἐκ πλίνθων καὶ ξύλων—ἀνευ τῶν ὁποίων καὶ ἡ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἐνασχοληθέντες ἄνδρες θὰ ἦσαν φυσικῶς ὀλιγώτεροι, καὶ ἡ πρὸς ταύτην δαπάνη πολλῶ ἐλάσσων.

Ὅπως ἴσως, ἡ ἐπιχειρήσις ἐστέθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Αἱ κατὰ ταύτην χρησιμοποιοῦνθεῖσαι ἐξελίξεις (verins) ἦσαν ἐν συνόλῳ 1840, ἐχειρίζοντο δὲ ταύτας 130 ἐν συνόλῳ ἄνδρες. Ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας ἀπληθήθησαν 11 1/4 ἡμέραι πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ οἰκοδομήματος κατὰ 4, 56 μ. ὑπεράνω τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ βάσεως.

Τὴν λεπτομερῆ καὶ ἐξηκριβωμένην ἀνάλυσιν ἑτέρου ζητήματος σχετικῶς πρὸς τὰς πολλακὰς ἐν ταῖς στήλαις ταύταις ἀναγραφείσας γεωλογικὰς παρατηρήσεις καὶ ἀνακαλύψεις, ἀναφερομένης ἰδίᾳ εἰς εἰδήσεις περὶ τῆς θέσεως, ἐκτάσεως, κινήσεως καὶ ὕψους τῶν παγῶνων, εὐρίσκομεν ἀναγεγραμμένην ἐν τῷ περὶ τῶν παγῶνων τῆς Σπιτζβέργης ὑπομνήματι τοῦ κ. Charles Rabot, ὑπομνήματι δημοσιευθέντι ἐν τῇ Nature τῆς 4)16 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Καὶ ἐν προγενεστέρῳ μὲν φύλλῳ ἀνεγράψαμεν ἐγκαίρως περιλήψιν τῆς ἐξ ὀνόματος τοῦ κ. Ch. Rabot γενομένης ὑπὸ τοῦ κ. Daubrée ἀνακοινώσεως τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων², ἥδη δὲ ἔχοντες πρὸ ἡμῶν αὐτὸ τοῦτο τὸ κείμενον τοῦ ὑπομνήματος τοῦ κ. Rabot προβαίνομεν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν συμπληρωσὴν τῶν ἐν τῇ περιλήψει ἐκείνῃ συντόμως ἀναγραφέντων.

Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο ἀρχεται διὰ τῶν ἐπομένων:

« Αἱ ποικίλαι χῶραι μετὰ τῶν ὑπερμεγέθων αὐτῶν παγῶνων ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενον ἐξόχως ἐνδιαφέρον τοῦς γεωλόγους. Τὰ ἐκτεταμένα ταῦτα ἐκ κρυστάλλου πεδία εἶνε τὰ ἐπιζήσαντα λειψάνα τῆς παγετώδους περιόδου, καὶ ὑποβαλλόμενα εἰς παρατηρήσεις μεθ' ὑπομονῆς γινομένης δύνανται ν' ἀποκαλύψωσι τοῖς φυσιοδίφαις τὸ μυστικὸν τῶν τετατογενῶν σχηματισμῶν. Αἱ ἀρκτικαὶ γαῖαι εἶνε ἀληθῆ χημικὰ ἐργαστήρια τῆς πειραματικῆς γεωλογίας.

Ἀπὸ πολλοῦ οἱ σοφοὶ τῆς Σκανδιναυικῆς χερσονήσου ἐνόησαν τὴν σημαντικότητα τῶν συγκριτικῶν τούτων μελετῶν καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεχειρήσαν ὀλοκλήρως ἐκδρομὰς εἰς τὴν Γροιλανδίαν καὶ τὴν Σπιτζβέργην.

Πρὸς σύνδεσιν τῶν παρατηρήσεων τούτων μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀντικειμένου ἀλλ' ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ἐν Ἑλβετία γενομένων, διέτρεξα ἐπὶ 15 ἔτη τὰς Ἀλπεις, τὴν Λαπωνίαν καὶ τὰς ποικίλας χῶρας. Κατὰ πρῶτον, τῷ 1882, ἐπεσκέφθη τὴν Σπιτζβέργην, καὶ πέρυσιν ἐπὶ τοῦ μεταφορικοῦ Μάγχνε, ἐξηρεύνησα ἐκ νέου τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τοῦ ἀρκτικού τούτου ἀρχιπελάγους.»

Μετὰ τὴν σύντομον μὲν, σημαντικωτάτην ὅμως ταύτην ἱστορικὴν εἰσαγωγὴν, ὁ κ. Rabot ἀναφέρει

(1) Βλέπε ἀριθ. 39, ἐν σελ. 773.

(2) Συνεδρία τῆς 21/3 ἰουλίου ἐ. ἔ.

τοὺς τρεῖς διαφόρους τύπους ὑπὸ τοῦς ὁποίους παροουσιάζεται τὸ φαινόμενον τῶν παγῶνων ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς χῶραις, ἥτοι α) τὸν τῶν παγῶνων οὔτινες, ὡς οἱ τῶν Ἀλπεων, ἀποτελοῦσι συνεχῆ ρεύματα πάγου, μορφήν σπανίαν καὶ μικρᾶς ἐκτάσεως ἐν ταῖς ποικίλαις χῶραις, β) τὸν ἰδιάζοντα τύπον τῶν βορείων χωρῶν, τὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα inlandsis ἀναφερόμενον ὑπὸ τῶν σκανδιναυῶν γεωλόγων, ὅστις παρέχει τὴν εἰκόνα ἀπεράντων λιμνῶν πάγου, οὔτινος τὰ μᾶλλον γνωστὰ πρότυπα εἶνε ὁ ὑπερμεγέθης παγῶντις Γροιλανδίας καὶ ὁ τῆς βορειανατολικῆς Γῆς (Terre de Nord-Est) ἐν Σπιτζβέργῃ καὶ γ) τὸν μέσον τύπον μετὰ τῶν δύο τούτων παρουσιαζόμενον ὑπὸ τὴν μορφήν ὑψηλῶν τεδιάδων ὁμοίων ταῖς inlandsis, πεδιάδων διασχιζομένων ὑπὸ ὑψηλῶν βραχωδῶν κορυφῶν, εἰς ὧν ἀνήκουσιν οἱ παγῶνες τῆς δυτικῆς Σπιτζβέργης, τῆς μᾶλλον ἐκτεταμένης τῶν γαιῶν, αἵτινες συνίστῳσι τὸ ἀρκτικὸν τοῦτο ἀρχιπελάγος.

Ὅμιλῶν εἶτα περὶ τῆς ὑπερβολικῆς σημασίας, ἥτις ἀπεδόθη εἰς τὰ ἐν Σπιτζβέργῃ παγετώδη φαινόμενα, ὁ κ. Rabot ἀναγράφει ὅτι δὲν ἀπαντᾷ ἐν αὐτῇ συνεχῆς στρώμα πάγου καλύπτοντος ἅπασαν τὴν ἐπιφανείαν τῆς νήσου, ὡς πολλακὰς τοῦτο ἐβεβαίωσαν, ἀλλὰ τρεῖς μόνον μεγάλαι περιοχαὶ πάγου κεχωρισμέναι ἀπ' ἀλλήλων διὰ ζωνῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐρείων, ἐν αἷς δὲν ἀπαντῶσι παγῶνες. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀναφέρει τὸν εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς νήσου μέχρι τοῦ παραλλήλου τοῦ ὄρου Van Mijen (Belsound) μέγαν ὄγκον, ἐκτεινόμενον περίπου εἰς τὰ δύο τρίτα τοῦ πλάτους τῆς νήσου, εἶτα τὴν δευτέραν ζώνην τῶν παγῶνων, ἥτις κατέχει τὸ βορειοδυτικὸν τῆς νήσου, ὀριζομένη ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ τῆς ἀκτῆς τοῦ Παγωμένου Ὀκεανοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τοῦ Isfjord, καὶ τελευταίον τὴν τρίτην ζώνην καλύπτουσαν τὰ βορειανατολικά τῆς Σπιτζβέργης, πέραν τῆς Sassenbay καὶ τῆς Klaas Billen Bay.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ γενικὴ περιγραφή τῶν παγῶνων τῆς ποικίλης ταύτης νήσου ἔπονται δὲ ταύτην λεπτομέρειαι περὶ ἐκάστης τῶν τριῶν τούτων ζωνῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς, περὶ ὧν ἔσται ἡμῶν ὁ λόγος ἐν προσεχῇ Ἐπιθεωρήσει.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Ἐσχάτως ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Koch λίαν προσεκτικὴ μελέτη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν αἰτίων τῆς διαδόσεως τῆς χολερικῆς ἐπιδημίας ἐν Ἀμβούργῳ κατὰ τὴν παρελθόν ἔτος, ὡς συμπέρασμα τῆς ὁποίας ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὴν ἐπιδημίαν ταύτην ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας κεῖται ἡ διὰ τοῦ ὕδατος μετάδοσις τοῦ χολερογόνου ἰού. Τῷ ὄντι μετὰ τὴν περὶ τῆς ὀλοσχερῆς ἐπιδημίας τρεῖς κυρίως πόλεις ἔπαθον ἐκ τῆς νόσου, τὴν Ἀμβούργον, ἡ Ἀλτόνα καὶ ἡ Wandsbeck, αἵτινες, καίτοι ἀπολύτως συνεχόμεναι ὥστε ν' ἀποτελῶσι μίαν καὶ μόνην πόλιν, διαφέρουσιν οὐσιωδῶς ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἐν ἐκάστη τούτων χρησιμοποιουμένου ποσίου ὕδατος. Διότι ἐν μὲν τῇ Wandsbeck χρησιμοποιεῖται πρὸς πόσιν διηθημένον ὕδωρ προερχόμενον ἐκ λίμνης προπεφυλαγμένης ἀπὸ παντὸς ἐκ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν ὄχθων μόλυσμῳ, ἐνῶ τὸ Ἀμβούργον ὑδρεύεται ἀμέσως ἐκ τοῦ Ἀλβίου ἀνευ οὐδεμιᾶς πρὸ τῆς διανομῆς αὐτοῦ διηθήσεως, ἡ δὲ Ἀλτόνα ὑδρεύεται μὲν ἐπίσης ἐκ τοῦ Ἀλβίου, ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἐν τοῖς σωλῆσι τῆς διανομῆς τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ τούτου ὑφίσταται σοβαρὰν καὶ, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς

πορείας τῆς τελευταίας χολερικῆς ἐπιδημίας, σωτήριον διήθησιν.

Ἡ ποιότης τοῦ ὕδατος ἐπέδρασε καταφανῶς ἐπὶ τῆς πορείας τῆς νόσου, διότι ἐνῶ ἐν Ἀμβούργῳ φοβερὰν αὕτη προσέλαβεν ἔντασιν πολυάριθμα ἀριθμίσασα θύματα, αἱ πόλεις Ἀλτόνα καὶ Wandsbeck παρέμειναν σχετικῶς ἀσινεῖς, ἐὰν μάλιστα ἀφαιρέθωσιν ἐκ τοῦ σημειωθέντος ἀριθμοῦ τῶν ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις πόλεσι παθόντων οἱ ἐν Ἀμβούργῳ μὲν προσβληθέντες ὑπὸ τῆς νόσου ἐν αὐταῖς δὲ ἀσινεῖς μεταναστεύσαντες. Τὸ γεγονός τοῦτο κατεδείχθη κατὰ τρόπον μάλιστα προκαλοῦντα ἀληθῆ ἐκπληξιν, εἰς τὰ σημεῖα τὰ χωρίζοντα τὸ Ἀμβούργον ἀπὸ τῆς Ἀλτόνας, διότι ἐνῶ ἐκεῖ αἱ συνθήκαι τοῦ ἐδάφους, τῆς διοχετεύσεως καὶ τῆς κατοικίας εἶνε ἀπολύτως αἰ αὐταὶ διὰ τὰς δύο πόλεις, ἡ χολέρα δὲν ἐπεξετάθη ἢ μόνον μέχρι τῆς γραμμῆς τῆς χωριζούσης τὸ Ἀμβούργον ἀπὸ τῆς Ἀλτόνας, χωρὶς νὰ προσβάλλῃ τὴν τελευταίαν ταύτην πόλιν, ἐπὶ πλέον δὲ παρετηρήθη ὅτι καθ' ἣν θέσιν αἱ δύο πόλεις εὐρίσκονται κεχωρισμέναι διὰ τινος ὁδοῦ ἐξ ἡμισείας ἀνηκούσης εἰς ἑκατέραν τούτων, μόνον τὸ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀμβούργου ἀνήκον μέρος τῆς ὁδοῦ προσεβλήθη ὑπὸ τῆς χολέρας, οὐδὲν δὲ ἔπαθε τὸ ἕτερον αὐτῆς ἡμισυ τὸ εἰς τὴν Ἀλτόνα ἀνήκον, ἔτι δὲ ἐσημειώθη ὅτι οὐδὲν χολερικὸν κρούσμα ἐγένετο ἐν τῇ συνοικίᾳ, τῇ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἀμβούργου ἰδρυμένη καὶ ὑπὸ ἐργατῶν κατοικουμένη, ἥτις ἐξαιρετικῶς ἐλάμβανε τὸ πόσιμον ὕδωρ ἐξ Ἀλτόνας!

Ἦν σχολίον ἐπὶ τῶν συντομώτατα ἐνταῦθα ἀναγεγραμμένων πορισμάτων τῶν ἀξιολόγων μελετῶν τοῦ κ. R. Koch ἐπὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν διάδοσιν τῆς χολέρας θεωροῦμεν περιττόν.

Ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ χρονολογούμενῃ ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ὁ ἐν Σηλυβρία κ. E. Δημιοσθενόπουλος πέμπει ἡμῖν ἀντίγραφον τῶν ἐν σελ. 455—457 τοῦ γ' τόμου τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Παναγιώτου Γ. Γενναδίου, τμηματάρχου τῆς γεωργίας ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Βασιλείῳ, ἐκδομένης «Ἑλληνικῆς γεωργίας» ἀναγεγραμμένων, ἀφορμῆν λαθῶν εἰς τοῦτο ἐκ τῆς ἐν τῷ ὕπ' ἀριθμ. 7214 φύλλῳ τοῦ «Νεολόγου» ἀναδημοσιευθείσης Ἐπιστημονικῆς ἡμῶν Ἐπιθεωρήσεως ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Στράβων καὶ ἡ ξηροφυλλία».

Ἐν ταῖς σελ. ταύταις τῆς «Ἑλληνικῆς γεωργίας» ἀναγράφεται ὅτι πολλὰ ἔτη πρότερον ἐθεωρήθη ὑπὸ τινων τὸ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος καὶ ἄλλων ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφερόμενον ζωῦφιον ὡς ἡ γνωστὴ ξηροφυλλία (Κορέσιος ἐν τῇ «Ἐκλεκτικῇ» τῆς 20 ἰανουαρίου 1870), ὅτι δὲ ὁ φυσιοδίφης Planchon, εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίαις Societé des agriculteurs de France, κατέδειξε (1870) τὸ σφαλῆρον τῆς ὑποθέσεως τοῦ Κορέσιου, ὅτι τὸ αὐτὸ χωρίον τοῦ Στράβωνος ἀνεδημοσιεύθη τῷ 1879 ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Νικολαΐδου, ὅπως καταδειχθῇ ἡ ὁμοιότης τοῦ φαινομένου τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ τῆς ξηροφυλλίας, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸν κ. Γενναδίον ἡ διὰ μίγματος ἐλαίου καὶ πίσης ἐν Ἀνατολῇ θεραπευομένη νόσος τῆς ἀμπέλου δὲν εἶνε ἡ ξηροφυλλία ἀλλ' ἄλλη τις, ὡς ἔπεισεν αὐτὸν ἡ ἐπὶ τόπου ἐξέτασις τῶν διὰ τῆς συνταγῆς τοῦ Στράβωνος θεραπευομένων ἀμπέλων ἐν Χίῳ, Τεσσαλίᾳ καὶ ἐν Ἀμπελακίαις Θεσσαλίας.

Ταῦτα δημοσιεύοντες κατὰ καθήκον οὐδέως νομίζομεν ὅτι δέον ἐκ τούτων νὰ τροποποιήσωμεν τὰ ἐν τῇ ἐν λόγῳ Ἐπιστημονικῇ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει ἀναγεγραμμένα θετικὰ ἀποτελέσματα τῆς διὰ τοῦ πετρελαίου θεραπείας τῆς ξηροφυλλίας, ἧς τὴν συνταγὴν ἀ-

νέγραψε μὲν ὁ Στράβων, τοσοῦτον δὲ τελεσφόρως ἐχρησιμοποίησεν ὀλίγον τροποποιήσας αὐτὴν ὁ κ. de Mély.

Ἴδου δὲ τί σχετικῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Δ. ἐπιστελλόμενα ἡμῶν ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: *Le Phylloxera en Europe et en Améri- que.—Son origine, ses ravages, les moyens de le combattre, par M. J.-E. Planchon, professeur à la Faculté des Sciences de Montpellier*,¹ ὅπερ αὐτούσιον καταχωρίζομεν ἐνταῦθα:

«*Apriori* l'hypothèse d'un indigénat européen ré- pugne presque au simple bon sens. Se figure-t-on un pareil insecte traversant sans se révéler des siècles de culture de la vigne, et tout d'un coup manifestant sa puissance par de véritables désastres? Sup- posons même qu'il eût attendu pour sévir des con- ditions climatériques favorables, par quelle cause apparaîtrait-il simultanément sur les points les plus distants—midi de la France, Bordelais, Autriche, Erfurt, Portugal—irradiant toujours d'un centre et se répandant par invasion autour de ces points de départ? N'est—ce pas là le caractère des maladies importés?—Mais, a dit M. Korossios, d'Athènes, *le phylloxera* n'est pas nouveau en Europe; il n'est au- tre que le *phleir* (φθέρ) ou pou de la vigne décrit par Strabon, et que *les Grecs modernes combattent en- core par des moyens analogues à ceux qu'indique le vieux géographe*¹. Or en recourant au texte cité, il est facile de voir que le *phleir* est une cochenille farineuse², très voisine de la cochenille des serres et qui, répandue ça et là dans la région de la Medi- terrannée et de la Me Noir, attaque en été les par- ties extérieures de la vigne en les recouvrant d'une couche sirupeuse de miellat, sur laquelle se déve- loppe comme un enduit la cryptogame appelé fu- magine, κτλ.

Συνεχίζοντες δημοσιεύομεν τὴ μετεωρολογικὴν δελτίον τῆς Εὐ- ρώπης καὶ τῆς βορειοδυτικῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὴν μῆνα αὐγού- στον (ν. ἡμ.), ἔχον ὧδε:

Ἄκραι θερμοκραδία.

Ἡμερ.	Ταπεινοτάτη.	Υψίστη.
Αὐγ. 1	0 ⁰ , ἐν Pic du Midi 2 ⁰ , ἐν mont Ventoux 4 ⁰ , ἐν Servance.	38 ⁰ , ἐν Laghouat 32 ⁰ , ἐν Aumale 37 ⁰ , ἐν Cap Béarn.
» 2	1 ⁰ , ἐν Pic du Midi 4 ⁰ , ἐν Servance 6 ⁰ , ἐν Puy de Dôme.	38 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , ἐν Aumale 33 ⁰ , ἐν C. Béarn.
» 3	4 ⁰ , ἐν Pic du Midi 6 ⁰ , ἐν Servance καὶ ἐν Cap 7 ⁰ , ἐν Briangon.	40 ⁰ , ἐν Laghouat 38 ⁰ , ἐν Aumale 34 ⁰ , ἐν Μα- δρίτη 32 ⁰ , ἐν Biarritz.
» 4	5 ⁰ , ἐν Pic du Midi 6 ⁰ , ἐν Charleville 8 ⁰ , ἐν Servance.	40 ⁰ , ἐν Laghouat 33 ⁰ , ἐν Aumale 32 ⁰ , ἐν Κλερμόν 31 ⁰ , ἐν Ἄλ- γερσίω.
» 5	2 ⁰ , ἐν Pic du Midi 4 ⁰ , ἐν Stornoway 7 ⁰ , ἐν Servance.	39 ⁰ , ἐν Σαρξ 36 ⁰ , ἐν La- ghouat 34 ⁰ , ἐν Μαδρί- τη 32 ⁰ , ἐν Cap Béarn.
» 6	2 ⁰ , ἐν Pic du Midi 4 ⁰ , ἐν mont Ventoux 7 ⁰ , ἐν Puy de Dôme.	35 ⁰ , ἐν Cap Béarn 34 ⁰ , ἐν San Fernando 32 ⁰ , ἐν Βριγνὸςίω.
» 7	5 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν mont Ventoux 6 ⁰ , ἐν Bodo.	36 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , ἐν Cap Béarn 34 ⁰ , ἐν ile d'Aix.
» 8	7 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν Bodo 8 ⁰ , ἐν mont Ventoux.	38 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , Μαδρίτη 34 ⁰ , ἐν Βορδὼ καὶ ἐν Limoges.
» 9	8 ⁰ , ἐν Pic du Midi, m. Ventoux καὶ Gap 7 ⁰ , ἐν Haparanda.	37 ⁰ , ἐν Βορδὼ καὶ ἐν Μα- δρίτη 36 ⁰ , ἐν Limoges 34 ⁰ , ἐν Aumale.
» 10	5 ⁰ , ἐν Hernosand 7 ⁰ , ἐν Gap 8 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν mont Ventoux.	39 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , ἐν Aumale 36 ⁰ , ἐν C. Béarn καὶ ἐν Μαδρίτη.
» 11	8 ⁰ , ἐν Pic du Midi 9 ⁰ , ἐν Bodo 10 ⁰ , ἐν Puy de Dôme.	39 ⁰ , ἐν Laghouat 38 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 35 ⁰ , ἐν Περ- πιγὴν καὶ ἐν Aumale.
» 12	6 ⁰ , ἐν Bodo 8 ⁰ , ἐν mont Ventoux καὶ ἐν Hernosand.	40 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 36 ⁰ , ἐν Croisette καὶ ἐν Cap Béarn 35 ⁰ , ἐν Cette.
» 13	6 ⁰ , ἐν Bodo 8 ⁰ , ἐν Her- nosand 9 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν m. Ventoux.	40 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 39 ⁰ , ἐν ile d'Aix 38 ⁰ , ἐν La- ghouat 36 ⁰ , ἐν Coubre
» 14	6 ⁰ , ἐν Bodo καὶ ἐν Hapa- randa 8 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν m. Ventoux.	41 ⁰ , ἐν ile d'Aix 38 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 37 ⁰ , ἐν Βορ- δὼ 36 ⁰ , ἐν Limoges.
» 15	3 ⁰ , ἐν Haparanda 6 ⁰ , ἐν Bodo καὶ ἐν Ἀρχαγγέλω 9 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	40 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 37 ⁰ , ἐν la Coubre 36 ⁰ , ἐν Βορ- δὼ καὶ ἐν Limoges.
» 16	5 ⁰ , ἐν Haparanda 6 ⁰ , ἐν Bodo καὶ ἐν Hernosand 8 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	39 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 38 ⁰ , ἐν Laghouat 36 ⁰ , ἐν Βορ- δὼ καὶ ἐν Limoges.
» 17	4 ⁰ , ἐν Hernosand 6 ⁰ , ἐν Bodo καὶ ἐν Haparanda 7 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	38 ⁰ , ἐν Biarritz, ἐν ile d'Aix καὶ ἐν Limoges 35 ⁰ , ἐν Aumale.

1) XLIVe Année.—Troisième période.—Tome pre- mier, 1er Eevrier 1874. 3e livraison.

1) *Terre ampéliste* de Strabon—sorte de terre bi- lumineuse.

2) *Le dactylopius longispinus*.

κίς δὲ ἐσημειώθη ἐν αὐτοῖς θερμοκρασία ἐξισουμένη ἢ καὶ ὑπερ- βαίνουσα τὴν τῶν 37⁰, ὅσον ἐν Μαδρίτη τὴν 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24 καὶ 26 καὶ ἄλλαχού.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Οὐδὲ ἡ παρελθοῦσα ἐβδομάς ἐνεφάνισέ τι ἐνθα- ρουντικώτερον ἐν τῇ ἐν Ἑλλάδι οἰκονομικοπολιτικῇ καταστάσει, ἥτις ἐξακολουθεῖ νοσοῦσα, τῆς νόσου μά- λιστα φυσικῶς, διὰ τὴν ἑλλειψιν ἐτι πάσης θεραπείας, μὴ ἐπικουρούσης δὲ καὶ τῆς κράσεως τοῦ καταβε- βλημένου ἀσθενοῦς, κριθιμωτέρας ὀσημέραι γινομέ- νης.—Ἡ διὰ συμβιβασμοῦ τινος πρὸς τοὺς πιστωτὰς τοῦ κράτους ἐπίλυσις τοῦ οἰκον. ζητήματος ἀπέβη δυστυχῶς ἢ ἐν Ἑλλάδι γενικῶς ὁμολογουμένη ὡς μόνη ὑπολειπομένη διέξοδος, τὸ ἀμφισβητούμενον δὲ νῦν εἶνε τινὶ κυβερνήσει ἀνατεθῆσεται τὸ ἔργον, προδήλου πλέον γενομένου ὅτι ἡ ἐνεστῶσα κυβερνήσις δὲν δια- θέτει ἐν τῇ προσεχῶς συγκαλουμένη Βουλῇ τὴν ἀ- ναγκαίαν πρὸς τὴν ὑπαρξὴν αὐτῆς κοινοβουλευτι- κὴν δύναμιν. Εἶνε πιθανὸν ὅτι ἡ τοῦ κ. Τρικούπη μερὶς θὰ ἐξακολουθῇ πλειοψηφούσα ἐν τῇ Κοινο- βουλίῳ, ἀλλὰ κληθήσεται ὁ τέως πρωθυπουργὸς πρὸς συγκρότησιν κυβερνήσεως ἢ καὶ διεξαγωγὴν ἐν ἀνάγκῃ νέων ἐκλογῶν ἢ τῷ ἐνεστῶτι ὑπουργεῖῳ χορηγη- θήσεται ἡ διάλυσις ἢ σχηματισθῆσεται ἄχρουν τι ὑ- πουργεῖον, ὅπερ θὰ ἐκάλει τοὺς ἐκλογεῖς, ὅπως ἀπο- φηίνωνται περὶ τῶν ἀνδρῶν, οἷς νομίζουσιν ὅτι ἐπι- τυχεστότερον θ' ἀνέθετον τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν πραγμάτων ἐν ταῖς κρισίμοις ταύταις περιστάσει; Τοῦτο εἶνε ἄγνωστον ἐτι· ἐν τῷ ὅμως δύναται να θεω- ρηθῇ ἀτυχῶς βέβαιον σχεδόν, ὅτι ἀναπόφευκτος ἀ- ποθήσεται ἡ κατανάλωσις νέου καὶ πολλοῦ πολυτί-μου χρόνου εἰς κομματικὸς ἀναγωνισμοὺς περὶ κα- τοχῆς τῆς ἀρχῆς, ἐνῶ τὸ κρίσιμον τῶν καιρῶν ἀπή- τει τὴν ταχίστην καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς ἐπιχειροῦσιν τῆς θεραπείας.—Τὴν ἔγκαIRON ὅπως δῆ- ποτε ταύτην θεραπείαν ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐπενέγκῃ εὐθαρσῆς τις μόνον ἐνέργεια τοῦ ἀνακτος, παραδί- δοντος ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς ὑπνον τὰς κοινοβουλευ- τικὰς διατυπώσεις καὶ καταρτίζοντος ἐπὶ ὠρισμένῳ χρόνῳ ὑπουργεῖόν τι ἐξ ἀνδρῶν, εἰς οὐδὲν μὲν κόμ- μα ἀνηκόντων, ἵνα μὴ ἡ ἐργασία αὐτῶν θεωρηθῇ ὡς ἐπισκάζουσα τὰς ἄλλας μερίδας καὶ προκαλέσῃ τὸν φθόνον καὶ τὸν πόλεμον αὐτῶν, διαπρεπόντων δὲ ἐπὶ ἀφιλοκερδεῖ πατριωτισμῷ καὶ νομιμοδύνῃ. οἴτι- νες, αὐτοῦ προϊδταμένου, θὰ προέβαινον εἰς τὴν με- λέτην τῶν διαφόρων προβαλλομένων οἰκονομικῶν προγραμμάτων καὶ ἐξ αὐτῶν θ' ἀπέρριζον τὸ ἐφαρ- μόσιμον καὶ εἰς τὴν ἀνέκκλητον ἐφαρμογὴν αὐτοῦ θὰ προέβαινον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ Στέμμα ἐξ ἄκρας πρὸς τοὺς συνταγματικούς τύπους εὐλαβείας δυσχε- ρῶς θὰ ἐπεχειρεῖ τοιοῦτόν τι, οἱ δὲ ἡγέται τῶν μερί- δων καὶ οἱ διαπρεπέστεροι τῶν πολιτευτῶν ἥκιστα φαίνονται διατεθειμένοι, ὅπως ἐνθαυρύνωσι τὴν βα-

Ἡμερ.	Ταπεινοτάτη.	Υψίστη.
Αὐγ. 18	3 ⁰ , ἐν Bodo 4 ⁰ , ἐν Haparanda 8 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	37 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 36 ⁰ , ἐν Besançon 35 ⁰ , ἐν Aumale.
» 19	5 ⁰ , ἐν Haparanda 3 ⁰ , ἐν Hernosand 6 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	38 ⁰ , ἐν la Calle 37 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 36 ⁰ , ἐν Περπι- γιάν 35 ⁰ , ἐν Belfort.
» 20	3 ⁰ , ἐν Haparanda 5 ⁰ , ἐν Pic du Midi 8 ⁰ , ἐν Bodo.	35 ⁰ , ἐν Λυών καὶ ἐν Gap 34 ⁰ , ἐν Μαδρίτη, Φλω- ρεντία καὶ Aumale.
» 21	5 ⁰ , ἐν Haparanda 6 ⁰ , ἐν Pic du Midi 9 ⁰ , ἐν Ἀρχαγγέλω.	35 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 34 ⁰ , ἐν Λυών, Κλερμόν, Cap Béarn καὶ Aumale.
» 22	7 ⁰ , ἐν Pic du Midi 8 ⁰ , ἐν Haparanda καὶ ἐν Ἀρχαγγέλω.	37 ⁰ , ἐν C. Béarn καὶ ἐν Μαδρίτη 36 ⁰ , ἐν La- ghouat καὶ Aumale.
» 23	7 ⁰ , ἐν Ἀρχαγγέλω 8 ⁰ , ἐν Pic du Midi 10 ⁰ , ἐν Βο- δο καὶ ἐν Κρακοβίτς.	39 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 36 ⁰ , ἐν Λυών, Gap, C. Béarn. καὶ Aumale.
» 24	9 ⁰ , ἐν Pic du Midi, Ἀρχαγγέλω καὶ Hernosand.	39 ⁰ , ἐν Laghouat 38 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 37 ⁰ , ἐν Cap Béarn καὶ ἐν Gap.
» 25	7 ⁰ , ἐν Servance 9 ⁰ , ἐν Pic du Midi, Ἀρχαγγέ- λω καὶ Hernosand.	41 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 38 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , ἐν Πα- λέρμω 36 ⁰ , ἐν C. Béarn.
» 26	5 ⁰ , ἐν Ἀρχαγγέλω 6 ⁰ , ἐν mont Ventoux 7 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	40 ⁰ , ἐν Μαδρίτη 39 ⁰ , ἐν C. Béarn 37 ⁰ , ἐν Πα- λέρμω καὶ ἐν Laghouat.
» 27	4 ⁰ , ἐν mont Ventoux καὶ ἐν Ἀρχαγγέλω 5 ⁰ , ἐν Pic du Midi καὶ ἐν Servance.	36 ⁰ , ἐν Aumale 35 ⁰ , ἐν Παλέρμω 34 ⁰ , ἐν Cap Béarn.
» 28	3 ⁰ , ἐν Ἀρχαγγέλω 4 ⁰ , ἐν Haparanda 5 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	38 ⁰ , ἐν Laghouat 37 ⁰ , ἐν Aumale 35 ⁰ , ἐν C. Béarn καὶ ἐν Gap.
» 29	6 ⁰ , ἐν Uléaborg 10 ⁰ , ἐν Haparanda 2 ⁰ , ἐν Pic du Midi.	38 ⁰ , ἐν Laghouat 34 ⁰ , ἐν Aumale 30 ⁰ , ἐν C. Béarn.
» 30	—10 ⁰ , ἐν Pic du Midi 0 ⁰ , ἐν Puy de Dôme.	37 ⁰ , ἐν Laghouat 34 ⁰ , ἐν Aumale 30 ⁰ , ἐν C. Béarn.
» 31	—2 ⁰ , ἐν Pic du Midi 2 ⁰ , ἐν Haparanda 5 ⁰ , ἐν Μόσχῃ.	38 ⁰ , ἐν la Calle 37 ⁰ , ἐν Laghouat 35 ⁰ , ἐν Πα- λέρμω 34 ⁰ , ἐν C. Béarn.

Ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος δέκνεται, ἡ μὲν ταπεινοτάτη θερμοκρασία ἐν τοῖς μετεωρολογικοῖς σταθμοῖς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς βορειοδυτικῆς Ἀφρικῆς ἐσημειώθη ἐν Pic du Midi τὴν 31, ἐξισωθεῖσα πρὸς —2⁰, οἷς δὲ ἐσημειώθη ἡ θερμοκρασία 0⁰, ἐν Uléaborg τὴν 29 καὶ ἐν Haparanda τὴν 30, ἡ δὲ ὑψίστη ἐν τοῖς αὐτοῖς σταθμοῖς θερμοκρασία, ἐξισωθεῖσα πρὸς 41⁰, ἐση- μειώθη ἐν ile d'Aix τὴν 14, καὶ ἐν Μαδρίτη τὴν 25, πολλὰ-

την κυβερνησιν από του βάρους του έσωτερικού δανείου του λεγομένου Ταχλιέ και των υπό το όνομα σχιμίων και σεργίων ενταλμάτων του Μαλλιέ, και εν γένει συνετέλεσεν εις άνυψώσιν της οικονομικής πίστεως της κυβερνήσεως επί τοσοῦτον, ώστε τὰ τουρκικά χρεώγραφα κατέχουσι σήμερον εν Εὐρώπῃ τὴν πρώτην θέσιν εν τῇ τάξει τῶν δευτερευόντων εὐρωπαϊκῶν χρεωγράφων.

Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων ἡμῶν, χωρὶς νὰ θελήσωμεν ν' ἀνατρέξωμεν εις λίαν μεμακρυσμένην ἐποχὴν, παραθέτομεν συγκριτικὸν πίνακα τῶν εν τῷ χρηματιστηρίῳ τοῦ Λονδίνου παρουσῶν τιμῶν τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων πρὸς τὰς τοῦ 1887, ἐξ οὗ καταδειχθήσεται ἡ γενομένη πρόοδος :

1887 Ιουλ. 25	1893 Σεπτ. 29
Γεν. σειρὰ Α λ. στ. 22	λ. στ. 54 1)2
» » Β » 14 3)8	» 34
» » Γ » 14 1)4	» 23 1)8
» » Δ » 14 3)16	» 22.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι λαλοῦσιν τοσοῦτον εὐγλώττως, ὥστε πᾶν σχόλιον καθίσταται περιττόν. Ὡς βλέουσι ν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ἡ σειρὰ Α τοῦ Γενικοῦ χρέους ἀνετιμήθη ἐντὸς μιᾶς μόνης ἐξαετίας κατὰ 32 μονάδας· ἐπομένως ὁ εὐτυχὴς κάτοχος 1000 μόνον τίτλων ἀπέλαυσεν ὠφέλειαν πραγματικὴν 320 λιρῶν ἀγγλικῶν, τὴν τῶν τοκομεριδίων, τὰ ὁποῖα τακτικῶς ἐλάμβανε καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ τὰς πρὸ 6 ἐτῶν τιμὰς ἀπέδιδον τόκον 4,55 0)0 Ἡ σειρὰ Β, τιμωμένη πρὸ ἐξαετίας ὅσον καὶ αἱ δύο ἄλλαι τελευταῖαι σειραὶ (14 3)8, ἀνετιμήθη κατὰ 20 μονάδας, καὶ τέλος αἱ σειραὶ Γ καὶ Δ ἀνετιμήθησαν ἐκείνη μὲν κατὰ 9 μονάδας, αὕτη δὲ κατὰ 8. Ἀνετιμήθησαν ἐπομένως αἱ μὲν δύο πρῶται σειραὶ κατὰ 240, αἱ δὲ δύο δευτεραι κατὰ 150 0)0.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἢν ἐδημιούργησεν ἡ δεξυδέκεια καὶ ἡ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ κράτους μέριμνα τοῦ μεγαλοφυοῦς Σουλτάνου Χαμητ τοῦ Β', ἐλικυρώσαντος τὴν σύμβασιν τοῦ Μουχαρέμ καὶ πρῶτα πάντων εις τὸ γενικὸν συμφέρον ἐπιδότος.

Ἐντὸς 5 ἢ τὸ πολὺ 6 ἐτῶν ἡ σειρὰ Α τοῦ Γενικοῦ χρέους δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον, ἐξοφληθησομένη χρεωλυτικῶς· τότε δὲ αἱ 320,000 λίραι, αἱ νῦν χρησιμεύουσαι εις τακτικὸν χρεωλύσιον τῆς σειρᾶς Α, θὰ γρηγορηθῶσιν εις τὴν σειρὰν Β, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἐκτάκτων χρεωλυσιῶν καὶ τῶν ποσῶν τῶν λαμβανομένων νῦν ἐκ τῶν τόκων τῶν χρεωλυθέντων τίτλων. Τὰ πρὸ τῶν ταῦτα εἶναι οὐσιώδη, καθ' ὅσον ἡ σειρὰ Β, ἡ ὁποία ἀρχικῶς συνίστατο ἐξ 11,049,000 λιρ. εὐρίηται νῦν περιορισμένη διὰ τῶν χρεωλυσιῶν εις 10,135,000. Κατὰ τὴν προηγουμένην χρῆσιν ἀπεσῆθησαν δυνάμει τοῦ χρεωλυσίου 418,000 τῆς σειρᾶς Β, ὥστε ἐντὸς 5-6 ἐτῶν δὲν θὰ μένωσιν ἐν κυκλοφορίᾳ εἰμὴ 8,000,000 ὀνοματικά· κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν θὰ ὑπάρχωσι κατ' ἐλάχιστον ὅρον 400,000 λίραι πραγματικά, χρησιμοποιοιθῶσιν εις ἀγορὰν τίτλων τῆς σειρᾶς Β. Ἐὰν λοιπὸν ὑποθεθῇ ὅτι ἡ τιμὴ αὐτῆς θὰ ἴηαι περὶ τὰ 50, θ' ἀποσπρῶσιν τῆς κυκλοφορίας 800,000 λίραι ὀνομαστικά, ὅπερ ἀποτελεῖ 10 τοῖς 0)0 χρεωλύσιον δι' ἐν ἔτος !

Πάντα ταῦτα ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς δι' αἰτοκρ. διατάγμ. κυρωθείσης συμβάσεως τοῦ Μουχαρέμ, ἡ δὲ ἐνδεκαετής καλὴ διαχείρησις τῶν ἐκκεχωρημένων προσόδων καὶ ἡ σταθερὰ θέλησις τοῦ μεγαλοῦρου Ἄνακτος ὅπως αὐστηρῶς καὶ ἀμετακλήτως τηρηθῶσι πάντες οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως, φαίηται τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον ὅτι πάντες οἱ ἐπ' οὐτῶν ὅρων τῆς συμβάσεως στηριζόμενοι ὑπολογισμοὶ πραγματοποιηθῶσιν ἀναποδράστως. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν σειρὰν Α ἔχει καὶ ἡ σειρὰ Β ἐν Ἀγγλίᾳ πολλοὺς θεαδῶτας, οἱ ὁποῖοι ἀγοράζοντες ἐγκλείουσιν ἐπιτυχίαν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῶν τοὺς τίτλους τῆς σειρᾶς Β, ἤρξαντο δὲ στρέφοντες τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν σειρὰν Γ, ἡ ὁποία, καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, μετὰ 5 ἔτη θὰ τιμᾶται ἄνω τῶν 30, ἐνθ' ἡ σειρὰ Β θὰ τιμᾶται πιθανῶς ἄνω τῶν 50.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν σειρὰν Δ, συγκειμένην ἐκ 47,377,631 λιρῶν ὀνομαστικῶν, ἡ θέσις αὐτῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ εἶναι μᾶλλον κερδοσκοπικὴ, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ τόκου, ὃν ἀποφέρει, χωρὶς νὰ λαμβάνηται εἰς ἐπί τῷ ὄψει τὸ χρεωλύσιον. Ἄλλὰ συνεχῶς λέγεται, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπαναλαμβάνεται μετ' ἐπιτάσεως, ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν τὸ συμβούλιον τοῦ δημοσίου ὀθωμανικοῦ χρέους θὰ αὐξήσῃ τὸν τόκον ἀπὸ 1 εἰς 1 1)4 τοῖς 0)0, καὶ τότε βεβαίως γενήσεται ἀνάλογος τῆς τιμῆς ὑψώσις Ἄλλ' εἶναι ἤδη πιθανὴ ἡ προσεχὴς ὑψώσις τοῦ τόκου· Νομίζομεν ὅτι ὄχι, καὶ τὸ νομίζομεν στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. Διότι ἐκ τοῦ τελευταίου ἰσολογισμοῦ γινώσκομεν ὅτι τὸ πρὸς μέλλουσαν αἴξησιν τοῦ τόκου ἀποθεματικῶν κεφάλαιον σημειοῦται εἰς 114,462 λίρας, ἐνθ' ἀραιτοῦνται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὲρ τὰς 250,000 λιρῶν. Νομίζομεν λοιπὸν ὅτι τὸ συμβούλιον τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Τουρκίας δὲν θὰ διαπράξῃ τὸ σφάλμα νὰ πρὸβῃ εἰς οἰανδήποτε αἴξησιν τοῦ τόκου ἀνευ τῆς βεβαιότητος ὅτι ἡ αὔξησις αὕτη εἶναι διαρκῶς ἐξοφληθησάμενα ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων. Ἄλλως δὲ καὶ αὐτὸς ὁ κ. Καλλιάρ, πρόεδρος τοῦ συμβουλίου, ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ ἐκθέσει ἐδήλωσεν ὅτι μόλις κατὰ τὸ 1895 ἔσται δυνατὴ ἡ κατὰ 1)4 0)0 αὔξησις τοῦ τόκου τοῦ Γενικοῦ χρέους. Τοῦτου ὄντος γνωστοῦ, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ παρούσα τιμὴ τῆς σειρᾶς Δ τοῦ Γενικοῦ χρέους εἶναι φυσικὴ καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν οικονομικὴν πίστιν, ἣς ἀπολαύει νῦν ἡ τουρκικὴ κυβερνησις ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἀγοραῖς.

Τὰ χθὲς μετὰ μεσημβρίαν ἀνηθῆντα ἐξ Ἀθηνῶν τηλεγραφήματα γαριστόσι ζοφεράν τὴν οικονομικὴν κατάστασιν. Τὸ συνάλλαγμα ἀνήλθεν εἰς τὰ 190, γάντα δὲ τὰ χρεώγραφα καὶ αἱ ἀξίαι ὑπέστησαν νέαν ἐκπτώσιν. Ἐνεκα τῶν ἐξ Ἀθηνῶν εἰδησῶν ὑπετιμήθησαν καὶ ἐνταῦθα αἱ λαχειοφόροι ὀμολογίαι μέχρι 331 καὶ τὰ Λαύρια μέχρι 32.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ὁ ἐπιθετικὸς ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

NORHT BRITISH & MERCANTILE (Νόρθ Μπρέιτις & Μερκαντίλ) Ἰδρυθεῖσα τῷ 1809 Κεφάλαιον Λ. Στ. 8,000,000 Ἀποθεμ. » 10.695,969 Ἐτησίαι πρόσοδος τῷ 1891 Λ. Στ. 4,056,900	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ (COMPAGNIES D' ASSURANCES) κατὰ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς. <i>Αἱ ἐταιρίαι αὗται ἀσφαλίζουν ἐπιπέλα, ἐμπόρευματα κτλ. εἰς μετριωτάτας τιμὰς.</i> Ταχεῖα καὶ ἐλευθέρως πληρωμὴ τῶν ζημιῶν. <i>Ἐπέκτινα τῶν 20 ἑκατομμυρ. λιρῶν στερηλῶν ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῶν δύο τοῦτων Ἐταιριῶν διὰ ζημίας κατὰ τῶν πυρκαϊῶν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1889.</i>	Northern Assurance (Νόρθερν Ἀσσυράνς) Ἰδρυθεῖσα τῷ 1836 Κεφάλαιον Λ. Στ. 3,000,000 Ἀποθεμ. » 3,650,872 Ἐτησίαι πρόσοδος τῷ 1891 Λ. Στ. 1,076,800	THE MARITIME Insurance Company Limited Ἰδρυθεῖσα τῷ 1861. Κεφάλαιον Λ. Στ. 500,000 Ἀποθεμ. » 102,345 Ἡ Ἐταιρία αὕτη ἀσφαλίζει κατὰ τῶν ἐκ μεταφορᾶς κινδύνων ἐπορεύματα γρηματοδέματα καιναύλους δι' ἀτμοπλοίων ἢ ἰστιοφόρων εἰς τιμὰς μετριωτάτας.
---	---	---	---

Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς τὸν ἐν Κων)πόλει πράκτορα κ. **KARNIK ΣΕΡΟΠΙΑΝ**
ἐν Χανίω Μεχμέτ Ἀλή Πασσά, ἀριθ. 21 καὶ 22^α, ἐν Γαλατῇ.

1	4
2	5
3	6

Τραπεζίται τῆς Ἐταιρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει: **Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ὀθωμανικὴ Τράπεζα.**
Διὰ πᾶσαν αἰτίαν ἀπευθυντέον πρὸς κ. Σίμων Καϊσερλιάν, εἰδικῶ διευθυντῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Γαλατῇ, ὁδὸς Μαχμουδί, ἀριθ. 2, Χάνιον Ἰερ' μὲν ἔναντι τῆς Τραπεζῆς Καμῶνδου.

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ τῷ 1828 καὶ 1892.	Δ' ΟΥΝΙΟΝ (L'UNION) ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΓΑΣ ΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ	ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ τῷ 1828 καὶ 1892.
---------------------------------------	---	---------------------------------------

ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΠΑΡΣΙΟΙΣ ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΡῶ ΑΥΤΗΣ, ΟΔΟΣ DE LA BANQUE, ΑΡ. 15

Κλάδος Πυρκαϊᾶς		Κλάδος Ζωῆς	
Κεφάλαιον	Φράγκα 10,000,000	Κεφάλαιον	Φράγκα 10,000,000
Ἀποθεματικὸν	» 6,700,000	Ἀποθεματικὸν	» 93,800,000
Ἀδθάλεια	» 63,770,000	Ζημίαι πληρωθεῖσαι	» 59,000,900
Ἐσόδα τοῦ ἔτους 1890	» 1,000,000	Ἀδθάλεια	» 243,580,000
Ζημίαι πληρωθεῖσαι	» 160,570,000		

PHENIX FIRE OFFICE

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΪΑΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ, ΤΩ. 1782.

Ἀσφάλιστρα ἐτήσια Λ. Στ. **1,000,000**

Ἀσφάλιστρα πληρωθέντα μέχρι τῆς 31 Ἰοβρίου 1887
Λ. Στ. **16,000,000**

Ὁ ΦΟΙΝΙΞ ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἰδιοκτητῶν τοὺς πλουσιωτέρους κεφαλαιούχους καὶ τοὺς εὐφημότερον γνωστοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ἐκ τούτου δὲ παρέχει τοῖς πελάταις αὐτοῦ τὴν ἐντελεστέραν ἀσφάλειαν.

Ἀσφάλειαι κατὰ πυρκαϊᾶς ἐπὶ παντοειδῶν ἀκινήτων, ἐπιπλῶν καὶ ἐμπορευμάτων ἐνεργούμεναι διὰ τῶν ὑποφαινομένων, οἵτινες ἔχουσι πληρεξουσιότητα ὅπως διακανονίζωσιν ἐπὶ τόπου μετὰ ταχύτητος καὶ ἐλευθεριότητος τὰς ἀπωλείας καὶ ζημίας.

H. SW. N & Co

Μόνοι Πράκτορες διὰ τὴν Κων)πολιν καὶ τὰ Προάστεια. Ἀριθ. 12. Σανδάλτζη χάν, Γαλατᾶ, ἄνωθεν τοῦ Αὐστριακοῦ Ταχυδρομείου.

ΜΥΡΕΨΕΙΟΝ ΔΙΑΡΗΑΝΕ

G. MAZUYER & Cie

ΠΑΡΙΣΙΟΙ—32, Avenue de l'Opéra, 32 ΠΑΡΙΣΙΟΙ

ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

LA DIAPHANE

ΠΟΥΔΡΑ

ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ

ΥΔΡΟ ΚΟΛΩΝΙΑΣ ΡΟΣΙΚΟΝ

ΜΥΡΑ DU REGENT

ΥΔΡΟ ΑΛΑΡΕΑΥΔ'ΕΣΠΑΓΝΕ

ΜΥΡΑ ΣΑΡΡΑΣ ΒΕΡΝΑΡ

ΜΥΡΑ FEDORA

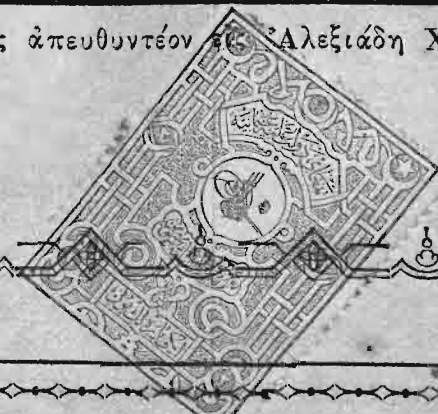
ΓΑΛΑ ΔΙΑΡΗΑΝΕ Α Λ' TRIS

Σάπωνες, Ἐκχυλίσματα, Ὑδατα κομμώσεως κτλ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΝ ΑΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΟΙΣ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΙΣ

Διὰ παραγγελίας ἀπευθυντέον εἰς Ἀλεξιάδην Χάν, ἀριθ. 17

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE CORPORATION

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΥΡΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΝΩ ΤΩΝ 4,000,000 Λ.ΣΤ.

ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1520

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑΙ ΑΝΩ ΤΩΝ 35,000,000 Λ.ΣΤ.

Ἀσφαλίζει κατὰ τῶν κινδύνων τῆς πυρκαϊᾶς, Ἐπιπλοεμπορεύματα, Κτήματα λίθινά τε καὶ ξύλινα εἰς ὄρους ἐπωφελεῖς καὶ ἀσφαλεστάτους δυνάμα. — Ἀποζημιώσεις ἄνευ ἐκπτώσεων.

Διεύθυνσις:

WHITTAL-HAN

Ὁδὸς Μείδαντζικ (Βαντιέ-καπού)

Ἐν τῇ Πόλει.

Πράκτωρ

J. W. WHITTAL & Co